ВУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 14 (7922)
ЯНВАРИИН 17
ВТОРНИК
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

...СС-эй обкомой ээлжээтэ пленум болоһон тухай
ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1956 оной январиин 14-дэ КПСС -эй обкомой VII пленум болоо. Тус ...ум дээрэ XIX областной партийна конференцие 1956 оной янва... 27-до зарлаха гэһэн тогтоол абтаа.

...олинууд дээрээ саһа ехээр ...огтоое, аргал шэбхэ гаргая

...гэрэгшэ жэлдэ республикын хү... ажахын хүдэлмэрилэгшэд пар... ЦК-гэй январска Пленумэй ...габарие болзорһоонь урид ...гэхын түлөө тэмсэн, хүдөө ажа... продуктнуудые ехээр абадаг ...хын тула зарим тэды амжалта ...һан байна. Түрүү колхозууд бо... МТС-үүд ороохо тарянай һайн ...са абаһан, малай ашаг шэмэ дэ...үүлһэн байна. Гэбэшье, респуб...ын колхозууд нёдондо жэлдэ ...оһо тарянай тон багахан ургаса ... Энээнэй шалтагаан юуб гэхэ... газар тариалангай культура ...шэлүүлэгдээгүй, ороохо таряа ...үулха агротехническэ заабари ... газарта хазагайруулагдаа һэн. ...бүгэдые усадхажа, тарянай ур... дээшэлүүлхэ гээшэ шухалын ...ала зорилго мүн.

...үнөө жэлдэ республикын хүдөө ...хын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ ... зорилго табигданхай. Тарянай ...са дээшэлүүлхэ, малай ашаг ...ые саашадань ехэ болгохо шу... Энээнтэй хамта хүдөө ажахы... ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ...дуктнуудайнь үные химдаруулха ...гтэй. Колхозууд болон МТС-үүд ...жэлдэ тарянай ургаса дээшэ...хын тулада тусгаар хэмжээнүү... абаха зорилготой.

...олинууд дээрэ саһа тогтоохо, ...жүүлгэ ехээр гаргаха гэ... ...ооһо *тарянай, үбһэ ногооной* ...са дээшэлүүлхэ, агротехническэ ...ала хэмжээнүүдэй нэгэн болоно. ... хүдэлмэри һайнаар үнгэргэдэг ...хозууд тарянай баян ургаса ...даг. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй ...агай «Коммунизм» колхозые ...ад үзэе. Энэ колхоз полинууд ...рээ шадаал һаа ехээр саһа тог...ог, үтэгжүүлгэ ехээр гаргадаг ... Энээнэй ашаар эндэхи кол...игууд ходо һайн ургаса аба... Үнгэрэгшэ жэлдэшье зарим га...ай га бүриһөөнь 17 центнер хү...р таряа абаа һэн. Эдэ бүгэдын ...ар колхоз гүрэнтээ тоосоод, ...һээ хүсэд хааһанай һүүлээр ...хознигуудай ажалта үдэртэ 3 ки...рамм хүрэтэр таряа хубааха бай... Энэ жэлдэшье ороохо тарянай ... ургаса абахын тулада эндэхи ...хознигууд бэлэдхэлэй ехэ хүдэл... хэнэ. Тарянажалайнь бригадуу...д бүри намарһаа эхилжэ наг ...хэ тарянай полинууд дээрэ ...һэн байна. Мүн ехэ газарта саһан ...оогдобо. Үбэлэй агротехническэ ...жээ-ябуулга яһала һайнаар үн...гэдэг колхозууд олон. Энэ талаар ...агатайнхидай үүсхэл ехэ һай...алтай. Үбэлэй агротехническэ ...жээ-ябуулга үнгэргэхэ һара эн...сносхогдоод, мүнөө аймаг дотор ... хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагда... байна.

...ээнтэй хамта, мүн энэ хүдэлмэ...муутаар ябуулдаг, тоодоггүй ...р али олон үзэгдэдэг байна. ...ооһото культурануудые ехээр та...даг Мухаршэбэрэй аймагай за... колхозууд энэ хүдэлмэрие мү... хангалтагүйгөөр ябуулна. Жэ...энь, Булганинай нэрэмжэтэ, ...уть Ленина» болон бусад колхо...удта иимэ байна. Мүн Баргажа..., Ториин, Кяхтын, Заиграйн ба ...ад аймагуудта иимэ баримтанууд ...гдэнэ. Үбэлэй агротехническэ ...жээ-ябуулга бэелүүлэлсэхын ...ндо зарим МТС-үүд энэ хэрэгтэ ...дөө хабаададаггүй заншалтай. ...холойн, Погранична, Куйтунска ...он бусад зарим МТС-үүдэй ...ьаата колхозуудта иимэ барим...ууд үзэгдэнэ. Теэд дурсагдагша МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хэмжээ абангүй байһаниинь тон буруу. Зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэдшье «бороо нойтоной ороол һаа, таряа үбһэн ургаха, үгыл һаа, үгы» гээд лэ, ургаса дээшэлүүлхын тулада зохихо хүдэлмэри ябуулнагүй. Энэ ехэ буруу һанал бодол болоно. Тэнгэриин хайра хүлеэгээд һууха гээшэмнай бүтэмжэгүй хэрэг болоно. Хэнэйшье мэдэһээр манай эндэ бороо нойтон багашагаар ородог байна. Тиимэл ха бүринь бидэнэр газарайнгаа хүрьһэндэ шииг нойто ехээр бариха хэмжээ абаха ёһотойбди. Энээнэй нэгэ аргань хадаа үбэлэй сагга саһа тогтоолго болоно. Үбэлдөө манай эндэ яһала горьтой саһан ородог, энээниие газарай хүрьһэндэ шэнгээжэ абахын тулада үбэл хабартаа ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ зэргэтэй. Түбхын түрүүндэ саһые поли, сабшалан дээгүүр тогтоохо хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаха ёһотой. Колхозуудай правленинүүд, МТС-үүдэй дирекцинүүд энэ хүдэлмэри ябуулха хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Үтэгжүүлгэ хадаа ургаса дээшэлүүлдэг тон һайн юумэн болоно. Нютагай үтэгжүүлгэ — адуу малай тонтогоол, аргал, шэбхэ, хониной хохир, мүн үнэһэн, шубуунай аргал эдэ бүгэдэ бултадаа ургамалда һайн тэжээл үгэдэг байна. Эдээниие худалдажа абаха гэлтэгүй, харин шадамараар хэрэглэхэл тухайгаа бодомжолхо ёһотой. Энээниие минеральна үтэгжүүлгэтэй холижо, (органо-минеральна холисо) хэрэглэхэдэ һайн байһыень агрономическа наука ба түрүүшүүлэй ажал тодоруулаа. Мүнөө колхозууд болон МТС-үүд наг шэбхэ полинууд, сабшалан дээрэ зөөхэ, үнэһэ, шубуунай аргал суглуулха хүдэлмэри ябуулха, мүн минеральна үтэгжүүлгэ абаха уялгатай. Полинууд болон сабшалан дээрэ үтэгжүүлгэ зөөхэ хүдэлмэри гансахан тарянажалай бригадануудта даалгаад орхингүй, колхозуудай правленинүүд, малай гүүртэ, отара, фермэ бүхэндэ даабари үгэхэ зэргэтэй. МТС-үүд энэ хүдэлмэри эмхидхэлсэхэһээ гадна, механизаторнуудые хабаадуулалсаха ёһотой.

Үтэгжүүлгые тоохогүй ябадал үгы болгохо шухала. Эды шэнээн малтай байгаад газарайнгаа хүрьһые аргал шэбхээр дутаажа байха гээшэмнай тон ядуу хэрэг болоно. Колхозууд болон МТС-үүдэй агрономууд энэ агрономическа шухала хэмжээе һайнаар ябуулхын түлөө тэмсэхэ, энэ хэрэг эмхидхэхэ уялгатай.

Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулга бэелүүлхэтэе хамта колхозууд, МТС-үүд кукуруза тариха газартаа тусгаар анхаралаа хандуулха уялгатай. Мүнөө хаа хаанагүй кукуруза ургуулдаг звенонууд участок дээрээ саһа тогтоохо, үтэгжүүлгэ шэрэхэ хүдэлмэри хэжэ байха ёһотой байгаа. Теэд иимэ юумэн олон газарта үгы байна. Энэ талаар Тарбагатайн аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой кукурузын звеногойхид ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Эдээнэй жэшээгээр хаа хаанагүй энэ хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэй. Мүнөө колхоз бүхэндэ кукуруза ургуулдаг звеное түгэс бэлэдхэлтэйгээр байгуулаа һаа, ехэ таарамжатай байха һэн.

Нүхэд колхознигууд, механизаторнууд, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд, 1956 ондо баян ургаса абахын тулада бултадаа тэмсэе.

Шэлээр хэһэн зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ үргэдхэгдэнэ

...СФСР-эй Хүнгэн промышленно... министерствын шэлэй ба хрус...на заводууд бүтээн гаргадаг ...нүүдээ үнгэрэгшэ жэлдэ 16 про...тээр дээшэлүүлээ, мүн бүтээн ...гадаг зүйлнүүдэйнгээ түхэл ян... нилээд олон болгоһон байна. Росглавстеклотой предприятинууд ...рэгшэ жэлэйхидэ орходоо 28 ...лион түхэригөөр ехэ продукци бүтээн гаргаха юм. Столоводо хэрэглэгдэдэг шэнэ түхэлэй шэл амһартанууд олоор бүтээн гаргагдаха байна. Сайн нимгэн шэл стакануудые бүтээн гаргалга нэгэ хахад дахин ехэ болохо юм.

Үнгэ бүриин шэлээр, гоё зурагтайгаар хэгдэһэн амһартанууд бүтээн гаргагдадаг болохо.

(ТАСС).

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Улан-Удын паровозо-вагонно заводой вагоной мөөр хэдэг цехын коллектив вагонно комбинадай цехүүдэй дунда түрүүлжэ, дамжуулгын Улаан туг абанхай. Энэ цех үйлэдбэриингөө даалгабарие һара бүри үлүүлэн дүүргэдэг юм. КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн цехын коллективэй дунда улам үргэдэнэ. Энэ цехын токарь Ефим Михайлович Семёнов социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлэн, үдэр бүри хоёр нормо дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Семёнов ажаллажа байна.

А. Мантаевай фото.

Түрүү һаалишад

БАРГАЖАН. КПСС-эй XX съездын нээгдэхэ үдэрэй ойртохо бүри XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад улам эршэмтэйгээр ажаллана.

Мүнөө жэлдэ үнеэн бүхэнһөө 1500 литр һү һааха уялга абаһан тэдэ һаалишад һү һаалгые һара бүри дээшэлүүлжэ, уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Ажахын жэлэй эхинһээ хойшо һаалишан А. М. Жданова мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанхай. Үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлһэнэй ба харууһалһанай ашаар энэ һаалишан үнеэн бүхэнһөө үнгэрэгшэ 3 һара соо 300 литр һү һаагаа.

— Түрэл Коммунистическэ партиингаа XX съездын нээгдэтэр үнеэн бүхэнһөө 500 литр һү һаахаб, — гэжэ нүхэр Жданова һаяхан мэдүүлбэ.

Тэрэнэй жэшээгээр колхозой бусад олон һаалишад мүн лэ түрэл партиингаа съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө тэмсэжэ байна.

О. Раднаев.

Модошо дархашуулай амжалта

Улан-Удын судна заһабарилгын заводой дархалалгын цех. Эндэ ажаллагшад суднануудта хэрэгтэй зүйлнүүдые бүтээхэһээ гадна, мүн элдэб мебелы уран гоёор хэдэг юм. Цехын коллектив үнгэрһэн 1955 ондо социалистическэ мүрысөөндэ бага бэшэ амжалта туйлаад, табадахи табанжэлэйнгээ түсэбые дүрбэн жэл 10 һара соо дүүргээ һэн. Энэ коллектив 1955 онойнгоо түсэбые октябриин 20-до дүүргээд, декабриингаа түсэбые мүн лэ болзорһоонь урид дүүргээ. Дархалалгын цехтэ ажалладаг модошо дархашуул нүхэд Суранов, Уланов, Рязанов, шэрдэгшэд Рябов, Попова гэгшэд жэлэйнгээ түсэбые 8—10 һара соо дүүргээд, мүнөө халаанайнгаа даалгабарие үдэр бүри 130—170 процент дүүргэнэ. Ремесленнэ училищие һая дүүргээд ерэһэн залуушуул цехын коллективэй дунда олоороо ажаллана.

Уһан замай транспортда удаан саг соо ажаллажа байһан Гавриил Тихонович Распопин энэ цехые хүтэлбэрилнэ. Нүхэр Распопин гансашье коллектив соогоо бэшэ, харин бүхы республика соо мэдээжэ болонхой. Гавриил Тихонович эрхим ажалайнгаа түлөө һаяхан БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотада хүртөө.

Цехын коллектив партиин XX съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, 1956 оной түрүүшын кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

Д. Балданов.

Амжалтаяа улам арьбадхана

БМАССР-эй Культурын министерствын республиканска типографиин коллектив 1955 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, жэлэй дүүрэтэр 250 мянга гаран түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилөө.

Типографиин хүдэлмэришэд шэнэ жэлэй эхинһээ амжалтаяа улам арьбадхана. Партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ наборно, хэблэлгын, ротационно цехынхид түрүүлжэ ябана. Эдэнэр январиин түрүүшын арбан хоногой түсэбые 128 — 145 процент дүүргээ.

Т. Турлакова.

Нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ

Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой хүдэлмэришэд Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, заводоо гээгдэлһээнь гаргахын түлөө ехэхэн оролдолго гаргажа байна. Завод үнгэрэгшэ жэлдэ хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, гээгдэлдэ ороһон байгаа.

Заводой коллектив 1956 оной түрүүшын үдэрһөө абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, съездын нээгдэхэ үдэрые угтаха зорилготойгоор хүдэлмэрилнэ. Январиин түрүүшын хахадта халаанайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэдэг түрүүшүүлэй тоо 500 шахуу хүрэтэрөө олошорбо. Буридхэлгын цехтэ ажалладаг шэгнүүршэн Анна Самбурова ажалай вахтада жагсаһан үдэрһөө хойшо халаан бүхэнэйнгөө нормые 200 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тиихэдэ машинно-ванна цехтэ хүдэлмэрилдэг Александр Григорьевич оролдосотой ажалаараа коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болонхой. Тэрэнэй даажа байһан машина зэмсэгүүдынь таһалдалгүйгөөр хүдэлнэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана.

Заводой хүдэлмэришэд продукци үйлэдбэрилхэ хоёр һарынгаа даалгабарие болзорһоонь урид дүүргээд, городой предприятинуудай хоорондохи мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараха гэһэн хүсэлэнтэйгөөр тэмсэжэ байна.

Д. Лыгденов.

ВЦСПС-эй секретариадта

Хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай сад тарилгые үргэдхэлгэ

Хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай сад болон виноград тарилгые саашадань хүгжөөхэ талаар профсоюзна организацинуудай зорилгонууд тухай ВЦСПС-эй секретариат тогтоол гаргаа.

Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо хамтаараа сад тарилгада хабаадагшадай тоо нэгэ хахад дахин олон болоо. Сад тарихын тулада үгтэһэн газарай талмай нилээд ехэ болоһон байна. Хүдэлмэришэд болон албахаагшад 13 миллион шахуу үрэтэ модонуудые болон жэмэстэ һөөгүүдые һуулгаһан байха юм. Томонууд предприятинууд бологшо Ленинградска, Кировскэ заводой, Московско «Серп и Молот» заводой, Красноярска паровозно депогой, Магнитогорско металлургическа комбинадай, Ярославска шинын заводой коллективүүд сад тарилгые амжалтатайгаар хүгжөөжэ байнхай. Зарим коллективүүд һайн үрэ дүн туйлаһанайнгаа ашаар Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсаһан байха юм.

Илангаяа городууд, промышленна центрнүүд болон хүдэлмэришэнэй посёлок шадар хамтаараа сад тариха газарай талмай мүнөө жэлдэ улам үргэдхэгдэхэ байна. Тариха залуу модо, үтэгжүүлгэ, багажа зэбсэг, үрэ жэмэстэ культурануудай хоротонтой тэмсэхэдэ хэрэгтэй болохо хорото химикадуудые оложо абалгадань сад таригшадта туһалхыень профсоюзна организацинуудта дурадхагдаа.

Уралай, Сибириин болон Дальна Востогой районуудта хүдэлмэришэдэй сад тарилга хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулхыень, шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ байһан районуудта шэнээр ошоһон хүдэлмэришэд болон албахаагшадта байра шадараа сад тариха ябадалдань туһаламжа үзүүлхыень профорганизацинуудта ВЦСПС-эй секретариат дурадхаа.

Хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлгын организацинуудтай, һуралсалай газарнуудтай болон бусадтай холбоо байгуулхыень хамтын садууд ба винограднигуудта, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай байра шадарай участогуудта туршалга олоор хэхэ ябадал хүгжөөлгые али болохоор урмашуулхыень фабрично-заводской комитедүүдтэ даалгагдаа. Хамтаараа сад тарилга эмхидхэгдэхэдээ тарилгын материал ургуулхын тулада багахан питомнигуудые эмхидхэхыень, мүн эдир натуралистнуудта участогуудые таһалжа үгэхыень һайшаан дурадхагдана.

(ТАСС).

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Запорожско металлургнууд дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа

ЗАПОРОЖЬЕ, январиин 14. (ТАСС). «Запорожсталь» заводой цехүүдтэ хүдэлмэришэдэй суглаанууд болоо. Партиин XX съездын нээгдэтэр нэгэ мянган тонно шэрэм, булад, прокат болон зуун тонно нимгэн сагаан түмэр түсэбһөө гадуур үгэхэ гэһэн уялга доменщигууд, булад хайлуулагшад ба прокатчигууд суглаанууд дээрээ абаһан байна.

Технологие саашадань һайжаруулһанай ба түрүү арга метод хэрэглэһэнэй ашаар съезд хүрэтэр ажалай бүтээсые үшөө нэгэ хахад процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ тэдэнэр хэлсээ. Мүн энэ үе соо 1 миллион түхэриг гүрэнэй мүнгэ зөөри арьбалха гэжэ рационализаторнууд ба ухаалан зохёогшод уялгануудые абаа.

Шэнэ уялгануудынь хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэнэ. Мартеновецууд түсэбһөө гадуур 240 тонно металл хайлуулаад байна.

Колхозуудай хубаагдахагүй фонд хоёр дахин ехэ болоо

ВОРОНЕЖ, январиин 14. (ТАСС). Областиин колхозууд ороохото культурануудай, сахарна свёклын, наран сэсэгэй һайн ургаса абаа, мүн малажалай ашаг олзые дээшэлүүлээ. Эдэ бүгэдэ мүнгэн доходыень ехэ болгоһон байна. Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор колхозуудай хубаагдадаггүй фонддо 170 миллион түхэриг оруулагдаа. Энэнь 1954 онойхидо орходоо хоёр дахин ехэ юм.

Горнягууд абаһан уялгануудаа дүүргэнэ

ТАШКЕНТ, январиин 14. (ТАСС). КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ зорюулан абаһан уялгануудаа «Средазуголь» комбинадай шахтёрнууд нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ байна.

Комбинадай управленидэ үдэр бүхэн радиограмманууд абтана. Узбекистанай, Таджикистанай болон Киргизиин шахтёрнууд өөһэдынгөө ажалай амжалтанууд тухай эдэ радиограммануудаар соогоо мэдээсэнэ. Узбекскэ кочегарка бологшо Ангренһээ үсэгэлдэр иимэ удхатай радиограмма абтаа: 142-дохи лавын коллектив шэнэ рекорд туйлаа. Тэрэ коллективые Федор Хон хүтэлбэрилдэг юм. 900 шахуу тонно түлишэ малтан абтаа. Энэ хадаа даалгабаряар хараалагдаһанда орходоо нилээд ехэ байна. Түсэбһөө гадуур нүүрһэнэй малтан абтагдажа байһан тухай мүн бусад газарнуудһаа мэдээсэлнүүд ороно. Түрүү коллективүүд һарынгаа даалгабариһаа гадуур хоёр мянга шахуу тонно нүүрһэ ашаалжа эльгээһэн байха юм.

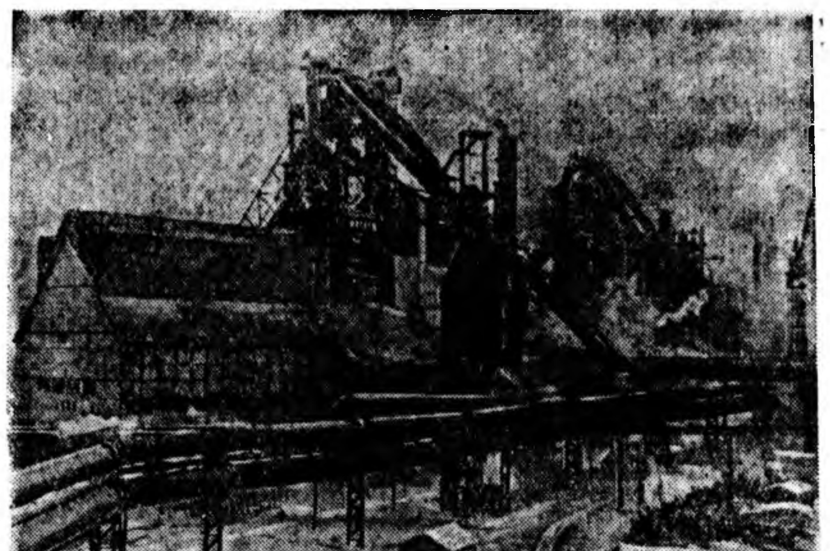

Челябинск. Челябинска металлургическа заводой дүрбэдэхи домени пеэшэн шэнэ жэлэй урдахана ашаглалгада үгтөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: домени цех бүхы дээрээ харуулагдана. Наада таладань дүрбэдэхи домна харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Хүдөө нютагуудта худалдаа наймаан һайжаруулагдана

ОДЕССА, январиин 14. (ТАСС). Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй областной зүблөөн боложо, колхознигуудай, хүдөөгэй интеллигенциин, совхозууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй улам ургажа байһан эрилтые арадай хэрэглэлэй эд бараагаар хангаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Эд хэрэглэгшэдэй коопераци үнгэрэгшэ жэлдэ 56 миллион үлүүтэй түхэриг ашаг олзо оруулаа. Нэгэ жэлэй турша соо областиин районуудта худалдаа наймаанай 100 шахуу предприяти, тэрэ тоодо раймагууд, сельмагууд, чайнанууд, хилээмэ баридаг пекарьнинууд, бэлэдхэлэй пунктнууд баригдаа. Эдэ бүгэдэ хүдөө нютагта худалдаа наймаанай культурые дээшэлүүлхэ ба эд бараанай эрьесые дээшэлүүлхэ ябадалда туһалаа. Областиин хүдөөгэй зондо болон колхозуудта хэдэн зуу мянган түхэригэй эд бараан худалдагдаа.

Хүдөө нютагта худалдаа наймаа һайжаруулха тодорхой хэмжээнүүдые зүблөөн хараалһан байна.

Зүүн-Сибириин модо бэлэдхэгшэдэй амжалта

ИРКУТСК, январиин 14. (ТАСС). Партиин XX съездын хүндэлэлдэ мүрысэхэ зуураа, Зүүн-Сибириин модо бэлэдхэгшэд модо шэрэлгые түргэдхэнэ. Иркутска леспромхозой коллектив даалгабариин ёһоор үдэр бүри 1300 кубометр модо шэрэхын орондо 1600—1700 кубометр шэрэнэ.

ПАРТИИНА АЖАБАИДАЛ

Абаһан уялгаяа дүүргэнэбди

Манай МТС-эй механизаторнууд Коммунистическэ партиин XX съезд болотор трактор болон хүдөө ажахын машинануудые заһабарилха жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялга абаад, республикын бүхы механизаторнуудые уряалһан байгаа.

Механизаторнууд абаһан уялгаяа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула угаа ехэ эдэбхитэйгээр ажаллажа, январиин 10-да жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргэбэ.

Заһабарилгын хүдэлмэриие түргэнөөр ябуулха хэрэгтэ механизаторнуудай дунда эмхидхэгдэһэн политическэ хүдэлмэри ехэ туһа хүргэнэ.

МТС-эй мастерской соо недели бүхэндэ хоёр дахин политинформаци үнгэргэгдэдэг байна. МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, эрдэм һургуулитай коммунистнууд агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэ. МТС-эй главна инженер нүхэр В. Дуко, механик нүхэр Захаров, МТМ-е даагша нүхэр А. Кулинич гэгшэд механизаторнуудай дунда ходо хөөрэлдөө хэдэг, газетэ уншадаг юм. Нүхэд Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрой Азиин гурбан гүрэнүүдээр аяншалжа ерэһэн тухай, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудаар, мүн бусад темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө.

Ажалай дүүрэмсээр механизаторнууд МТС-эй клуб соо сугларжа, һонин асуудалнуудаар лекци болон элидхэл шагнадаг байна. Жэшээнь, «Хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай эбдэршэгүй холбоо барисаан» гэһэн темээр лекциин болоходо городһоо эндэ ажаллахаар ерэһэн хүдэлмэришэд үгэ хэлэжэ, энэ һайн һайхан заншалые саашаданъ бэхижүүлхэ тухайгаа хэлээ һэн. Лекци болон элидхэлэй һүүлээр заатагүй концерт табигдадаг. Нүхэр И. Капустинай хүтэлбэрилдэг уранһайханай самодеятельностиин коллектив һонирхолтой концерт харуулжа механизаторнуудые баясуулдаг юм. Кружогой хүдэлмэридэ механизаторнууд А. Кулинич, А. Захаров, Р. Мансуровский, Д. Данилов ба бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Мүнөө тус кружогойхид колхозуудаар ябажа, концерт табидаг болоһониинь һайшаалтай.

МТС-эй библиотекэ заһабарилгын үедэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Механизаторнууд библиотекэһээ дуратай номоо абажа уншаха аргатай. Библиотекын номой фонд жэл бүри олошорно. Гансал энэ жэлдэ 1500 түхэригтэ шэнэ номууд абтаа. Январь һара соо эндэ уншагшадай конференци үнгэргэгдэхэ байна.

Партиин ээлжээтэ съездые ажалай амжалтаар угтахые уряалһан лозунг, плакадууд МТМ-гэй газаа, досоо олон үлгэгдэнхэй. Гадна, республикын механизаторнуудта хандаһан манай МТС-эйхидэй хандалга сооһоо абтаһан тодорхой зорилгонууд лозунг болгогдон бэшэгдэнхэй. МТМ соо газетын витринэ, показателиин доска бии. Энэ доска дээрэ механизаторнуудай үдэр бүриин бүтээсэ бэшэгдэжэ байдаг. Ханын газетэ саг үргэлжэ гаргагдана. Заһабарилгын үедэ «дайшалхы хуудаһанууд» олоор гаргагдаа. Энэ жэлдэ бидэнэр түрүүшынхеэ кино-плёнко дээрэ бэшэгдэһэн үнгэтэ газетэ гаргадаг болоһон байнабди. Декабрь һара соо «Үдэрэй һонин» гэһэн үнгэтэ 2 газетэ бэлэдхэгдээд, киногой гарахын урдахана табигдаа.

Партийна организаци МТС-эй рабочкомтой хамта механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые саг үргэлжэ гаргажа байдаг. Механизаторнууд энэ жэлдэ заһабарилгын хүдэлмэриие узловой методээр ябуулаа. Узел бүхэнэй механизаторнууд хоорондоо мүрысэдэг. Мүрысөөнэй дүнгүүд 10—10 үдэртэ гаргагдаад, механизаторнуудай үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг байна. Түрүү механизаторнууд хүндэлэлэй доскада бэшэгдэдэг юм.

Заһабарилгын эгээн шухала узелнуудта 12 коммунист жэшээтэ һайнаар ажаллана. Жэшээнь. «ДТ-54» маркын тракторай мотор заһабарилха узелда ажаллаһан коммунист нүхэр Д. Жарниковай бригада үдэр бүри нормоёо 150 процент дүүргэдэг байна. Энэ узелда ажалладаг коммунистнууд В. Капустин, И. Воробьев гэгшэд ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, бусадта жэшээ харуулна.

МТС-эй дирекци болон партийна бюро механизаторнуудай мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ зорилгоор техническэ һуралсал эмхидхэһэн байна. Мүнөө 12 заняти үнгэргэгдэнхэй. МТС-эй инженерно-техническэ мэргэжэлтэд тус тус темээр лекци уншана. Трактор болон хүдөө ажахын машинануудай хэр зэргэ һайнаар заһабарилагдажа байһан тухай асуудал партийна бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууд усадхагдажа байна.

Партийна организаци механизаторнуудай дунда ябуулдаг политическэ хүдэлмэреэ МТС-эй механизатор бүхэнэй ажалтай нягтаар холбожо ябуулхые оролдодог байна. Тиин парторганизаци энэ талаар нилээд һайн дүй дүршэлтэй болонхой.

Мүнөө МТС-эй олонхи механизаторнууд өөһэд өөһэдынгөө колхозуудта ошоод, нийтын малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэлсэхын тула колхознигуудта туһалжа байна. Колхозуудай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха тушаа ехэ юумэ хэгдэжэ байнхай. Механизаторнууд малай фермэ дээрэ үбһэ тэжээл трактораар шэрэжэ, колхозуудта барилгын модо, шулуу бэлэдхэлсэжэ, зөөжэ үгэнэ.

МТС-эй дирекци болон партийна организаци колхозуудай фермэ дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха хэрэгтэ мүнөө шухала анхаралаа табинхай. Энэ талаар һүүлшын һарануудта ехэ юумэ хэгдээ. Жэшээнь, «Путь Октября», Ленинэй, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозуудта баригдаһан үнеэдэй шэнэ байра соо дүүжэн харгы тодхогдонхой. Мүн «Путь Октября», Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозуудай фермэдэ электричество оруулагдаа, кормокухнинууд механизацилагдаа. Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой фермэдэ баригдаһан малай байра соо автоуһалуури тодхогдожо байнхай. Мүн ондоошье хүдэлмэри ехээр хэгдэжэ байха юм.

Манай хүдэлмэридэ дутагдалнуудшье бии. Агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые дүүргэхэ түсэб удаанаар бэелүүлэгдэжэ байна. Партийна организаци энэ дутагдалые усадхахын тула хэмжээ абана. Энэ асуудал һаяын үдэртэ партийна суглаан дээрэ табигдажа, зүбшэн хэлсэгдэхэнь.

Г. Одоев, Ехэ-Кударын МТС-эй парторганизациин секретарь.

Үнгэрэгшэ намар аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ һаалишан Цыбик Дамбаева хабаадаһан, ажалайнь туйлалта тэндэ харуулагдаһан байна. Энэ һаалишан фермэдэ хүдэлжэ эхилһээр оройдоо жэлһээ үлүүхэн боложо байна. Комсомолка Дамбаева һаалишанаар хүдэлжэ эхилхэдээ дүршэл багатай, түрүүшээр ядалдадаг һэн. Тиигэбшье, дүй дүршэл ехэтэй һаалишадай туһалаамжаар Цыбик Дамбаева ажалдаа һураһан байгаа. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ энэ һаалишан үнеэн бүриһөө 753 литр һү һаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Ажахын энэ жэлэй гурба һара соо үнеэн бүриһөө 200 гаран литр һү һаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Закаменай аймагай «Победа» колхозой һаалишан Цыбик Дамбаева.

О. Березковой фото.

Халтар хара үнэгэдые үсхэбэрилнэ

Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм», «Гигант» колхозуудай гэшүүд — үбгэд Спиридон Оленников, Леонид Антонов гэгшэд хубиингаа ажахыда халтар хара үнэгэдые үсхэбэрилдэг юм. Жэл бүхэндэ тэдэ үнэгэдөө гүлгэлүүлжэ, «Заготживсырьёгой» контородо үнэтэ арһа тушаадаг байна. 1955 ондо нүхэр С. Оленников 4 үнэгэ, нүхэр Антонов 5 үнэгэ тушаажа, ехэ олзо олоһон байна.

Эдэ үбгэдэй үсхэбэрилдэг халтар хара үнэгэд ганса мяха эдеэд байдаг бэшэ, харин һү, каша, шүлэнэй үлөөдэһэ, хартаабха ба бусадшье эдеэ дуратайгаар эдидэг юм.

Олзо доход ехэ үгэдэг халтар хара үнэгэдые эдэ үбгэд 1940 онһоо хойшо үсхэбэрилжэ, гүрэндэ хэдэн олон үнэтэ арһа тушаагаа.

Б. Дымбрылов.

Мэргэжэлтэдтэ шан үгтэбэ

Хүдөө ажахын министерство гурбан жэлэй агрозоотехническэ кружогуудта колхознигуудай һуралсалые һайнаар эмхидхэһэн мэргэжэлтэдые библиотечкэнүүдээр шагнаба.

Тэрэ тоодо Кабанскын аймагай «Коммунизм» колхозой гурбан жэлэй агрозоотехническэ кружогой багша агроном М. В. Жарников, В. П. Якунин (Мухаршэбэрэй «Коммунизм» колхоз), Е. В. Славина (Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз), Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой ветфельдшер Ц. Р. Дондуков ба бусад шанда хүртөө.

М. Юшун.

Экономикын асуудалнууды гүнзэгыгөөр шудалха

Экономикын асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шудалхадаа манай кадрнууд үйлэдбэридэхи хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа, резервнүүдээ хүсэдөөр элирүүлжэ ашаглаха арга олодог байна. Энээниие ойлгожо, илангаяа энэ жэлһээ эхилэн хүдөөгэй коммунистнууд болон партийнабэшэ хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын тодорхой экономикые шудалалгада анхаралаа ехээр табидаг боложо байна.

Партиин Прибайкальска айкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн хүдөө ажахын экономикые шудалха колхозой түрүүлэгшэнэрэй семинар Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхоздо һаяхан болобо. Тэрэ семинарта аймагай хүдөө ажахын артельнүүдэй түрүүлэгшэнэрһээ гадна, колхозуудай һүнэй-товарна фермэнүүдые даагшанар байлсаа.

«Заветы Ильича» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Вильмов «Үнеэдһээ һү яажа ехээр һаадаг болохоб» гэһэн элидхэл семинарта хэбэ. Энэ колхоз 1955 оной туршада һү һаалгаар горьтойхон амжалта туйлаһан байна. Колхозой 475 үхэрэй 145-ниинь гэхэ гү, али 30 процентнь үнеэд юм. 1954 оной октябриин 1-һээ 1955 оной октябриин 1 болотор үнеэн бүриһөө 1638 литр гэхэ гү, али урда жэлэйхиһээ 385 литр һү ехээр һааһан байна. Тиихэдэ зарим түрүү һаалишад, жэшээлхэдэ, З. И. Темникова П. И. Новосельцева 1874 литр, П. Н. Насникова 1726 литр һү үнеэн бүриһөө һааһан байна.

Үнеэдһээ һү һаалгые нэгэ жэлэй турша соо хайшан гэжэ ехэ болгоһон тухайгаа элидхэлшэ удаан тогтожо хэлэбэ. Малшадай ажал һайнаар эмхидхэгдэбэ. Һаалишан бүхэндэ 10 үнеэн даалгагданхай. Тугалнууд бултадаа эхэһээ һалгаагдажа, түлигдэдэггүй байрануудта түлжүүлэгдэнэ. Үнеэн бүхэндэ тэрэнэй амидын шэгнүүрые болон һү үгэдэг хэмжээенъ хараадаа абажа тэжээлэй рацион тэдэндэ табигдана. Үнеэд бүлеэн уһаар үдэртөө гурба дахин уһалагдадаг.

Малшадай ажал хүнгэдхэжэ, малажалһаа абтаһан продукциин өөрын үные химдаруулхын тулада малажалда механизацилта үргэнөөр хэрэглэхэ тон шухала гэжэ элидхэлшэ хэлээд, өөрынгөө хүтэлбэрилжэ байһан колхозой энэ талаар хэһэн хүдэлмэри тухайнь тогтон хэлэбэ.

—Манай колхоз өөрынгөө хүсөөр таба һара соо 100-гаад үнеэнэй байха типовой байра бариһан байна. Тэрээн соогоо дүүжэн харгы табиһан, тэжээл бэлэдхэхэ кухни бариһан, худаг малтаһан байнабди. Тиигэжэ һаалишадай ажал нилээд хүнгэрөө гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

КПСС-эй январска Пленумэй тогтоолой үндэһөөр зохёогдоһон хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхын тулада энэ колхоз симментальска үүлтэрэй 10 эмэ буруу, 2 буха буруу худалдажа абаа, малай байрануудые шэнээр барижа байна. Элбэг үбһэ тэжээлтэй болохын тулада ерэхэ хабар 140 гектар дээрэ кукуруза, 19 гектарта корнеплод тариха, мүн зунай үедэ малдаа эдюулхэеэ 49 гектарта ногоон тэжээл таригдаха байна.

Семинарта хабаадагшад эли
шэ Вильмовһээ олон асуудал
һан байна. Тэрэнэйнгээ һүүлээ
колхозой һүнэй-товарна фе
колхозой түрүүлэгшэнэр болон
мэнүүдые даагшанар ошожо,
шадай байдаг, мүн малай байр
дые хараһан, ажал хүдэлмэри б
сүлөө сагаа яажа үнгэргэдэг
хайнь һаалишад болон тугал
тай хөөрэлдэһэн байна.

Эндэ һаалишадай дунда социа
тическэ мүрысөөн үргэнөөр д
рүүлэгдэжэ, дүнгүүдынь 10
соо гаргагдана. Мүрысөөндэ ил
һаалишадта колхозой правле
болон партийна организациин
жуулгын Улаан туг үгтэдэг. Һа
шан бүхэнэй 10 хоног соо нэгэ
амархын тулада орондонь ажа
ха һаалишан табигданхай. Һа
шад зооветкружогто һурадаг. Т
нэй занятинь неделидээ хоёр д
болодог. Тиигэжэ һаалишад ш
түрүү юумэндэ хододоо һурал
байдаг.

Семинарта хабаадагшад тэ
буйлуулдаг кухниин байрада ор
солоомо буйлуулха ба известко
ха аргатайнь тодорхойгоор та
саба. Солоомо буйлуулха ба
вестковалха ажалые нэгэ
ро хэжэ болохо байна гэжэ тэд
ойлгобо. Тиихэдэ солоомые буйл
хада багахан саг хэрэглэгд
мүн солоомын эдинсэтэ шанар
дээшэлдэг байна.

«Заветы Ильича» колхоздо б
һон энэ семинарай занятида е
шэд үнеэдые эдеэлүүлхэ, харуу
ха талаар, мүн малшадай ажал
хидхэхэ талаар олон һонирхо
юумэнүүдые тэрэ үдэр ойлгожо
ба. Үдэшэлэн тус фермын һаали
семинарта хабаадагшадта һонир
той концерт харуулба. Тиигэжэ
веты Ильича» колхозой мал
бэрхээр ажаллахаһаа гадна, му
һайханаар дуулажа, хүнгэн со
ноор хатаржа шададаг байһ
айлшадтаа харуулба.

Энэ семинар колхозуудай тү
лэгшэнэртэ, һүнэй-товарна фе
нүүдые даагшанарта ехэ туһ
байбашье һаа, дутагдалнуудтай
ба. Малажалһаа абтадаг про
циин өөрын үные ямар аргаар
хозой химдаруулжа байһан т
экономическа бодото баримта н
Вильмовэй элидхэлдэ тодорхой
наар харуулагдаагүй. Эгээл ти
һээ центнер һүнэй өөрын үнэ у
данайхиһаа нёдондо хэды ш
химда болооб, саашадаа тэр
бүри химдаруулхын тулада колх
правлени юу хэжэ байнаб гэжэ
номическа талаараа бодомжото
намжанууд Вильмовэй элидхэл
хэлэгдээгүй. Семинарта хаба
шадай зариманиинь тэндэ таби
һан асуудалнуудые зүбшэн хэ
гэдэ хабаадалсаагүй, айлшад ш
абяагүйхэн һуугаад үнгэрһэн ба

Семинарые хүтэлбэрилэгшэ,
тиин айкомой секретарь нүхэр
ревалов энэ дутагдалые хара
абажа, ээлжээтэ занятинуудтаа
хозой ажахын али нэгэн һалб
нуудай хүгжэлтын асуудалну
хаража үзэхэдөө экономическа а
далнуудта анхаралаа ехээр та
зэргэтэй.

А. Александров, КПС
обкомой инструк

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

КИНО ХАРУУЛГЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

Байкальска, Итанцын болон бусадшье леспромхозуудай модобэлэдхэлэй зарим участогуудта кино харуулга муугаар эмхидхэгдэнхэй. Илангаяа һайн байрагүй, мүн тэрэниие хүсэд заһабарилаагүй дээрэһээ модошодто кино харуулга муугаар эмхидхэгдэһэн байна. Зарим газарта хүдэлмэришэдэй хамтын байра соо кино харуулдаг байха юм. Мүн иимэ байдал Хориин, Баргажанай, Хэжэнгын болон Иволгын аймагуудай модобэлэдхэлэй участогуудта үзэгдэнэ.

Мэнэ һаяхан КПСС-эй обкомой секретариат энэ байдалые хаража үзөөд, «Забайкаллес» комбинадай начальник нүхэр Афанасенкые һарын турша соо эдэ дутагдалнуудые усадхахые дурадхаба. Тиин 1956 оной февралиин 1 болотор кино харуулдаг аппарат болон агрегадуудые тодхохо, тусхай байрануудые леспромхозуудай предприятинуудта, мүн колхоз болон МТС-үүдтэ барижа дүүргэхые КПСС-эй айкомуудай, аймагүйсэткомуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ дурадхаба.

ПАРТОРГАНИЗАЦИИН СЕКРЕТАРЬНУУДТА ТУҺАЛНА

Һаяхан Ново-Селенгинскдэ аймагай колхозууд болон эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай хоёр үдэрэй семинар болобо.

Тус семинарта «Ажахын ба культурна байгуулалтын зорилгонууд», «Идеологическа хүдэлмэриие ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулха», «Партийна суглаан-коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ һургуули мүн» гэһэн асуудалнуудаар партиин айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Баирбиликтуев, Сэлэнгын ба Селендумын МТС-эй зонодохи секретарьнууд Раднаев, Балданов гэгшэд лекци уншаба.

Энэ семинар дээрэ партиин айком, тэрэнэй эмхидхэлэй таһаг партийна организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа бага хүдэлмэри ябуулна гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Семинарай һүүлээр партиин айкомой секретарь нүхэр Тихоненко уласхоорондын байдал тухай лекци уншаа. Гадна семинарта хабаадагшад хүдөө ажахын темэнүүдээр киножурналнуудые хараба.

1960 оной түсэбөөр ажаллана

Хандагайн леспромхозой электрохюрөөшэн Сергей Бэц 1960 оной түсэбөөр ажаллана

1955 оной декабрь һарын нэгэ үглөөгүүр һэн. Сагай үшөө эртэ байбашье, Бага Тарбагатайн мастерска участогай модошод урда урдаһайхиһаа эртэлжэ ойдоо гаранхай, эршэтэ халуун ажалаа үни эхилэнхэй байба. Хурдан хурса электрохюрөөнүүдэй нэгэ жэгдэхэн ханхинаан, хүсэтэ тракторнуудай хүнхинөөн, хүжэ бүдүүн нарһан модонуудай газар дорьбоон унаха абяантай нэгэдэн, ямар нэгэн гайхамшагта хүгжэм мэтээр хүнэй шэхэндэ дуулдана.

— Зай, Михаил, манай леспромхоз модо бэлэдхэжэ шэрэхэ үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 23-да дүүргээ һэн. Мүнөө абаһан уялгыемнай дүүргэлтэ бараг лэ ябажа байна ха,— гэжэ Сергей хүбүүн туһалагшадаа хэлээд, хюрөөгөө үргэжэ мүр дээрээ табяад, ондоо модо руу ошоно.

—Республикымнай түрүү предприятинуудай коллективүүдэй КПСС-эй XX съездые ажалай бэлэгүүдээр радиогоор хэлээ. Мүрысөөн гээшэ улам лэ шангадажа байгаа юм байна,—гэжэ Михаил хөөрэнэ.

—Тиигэнгүй яаха юм, съездын нээгдэтэр тоотойхон үдэр үлэжэ байна ха юм. Тиихэдэ, мүн областной XX партийна конференциин хүндэлэлдэ коллектив бүхэн уялга абанхай бэзэ, —гэжэ Сергей омогорхолтойгоор хэлээд,—бидэнэр нормоёо гансал дүүргэхэ бэшэ, харин үдэр бүри хоёр, гурбан нормо дүүргэхэ ёһотойбди, — гэжэ нэмээнэ.

— Тон зүб хэлэнэш Сергей! Энэ үдэрһөө эхилжэ хоёрһоо доошо нормо алдахагүйбди, — гэжэ нүхэрынь харюусана.

Үни хөөрэлдэшэбэ гүбди гэжэ һанаһандал гэнтэ Сергей хюрөөгөө абажа, бүдүүн гэгшын нарһанай узуурта унаха зүг тээһээнь оноо гаргажа, нүгөө тээһээнь хюрөөгөө шагга гэгшээр адхан, зоргонь соонь эдюулэн табижархина. Үни болонгүй хурдан хурса хюрөөнь аятай зөөлэхэнөөр хибэдһэ шэдэлэн, тоһондо ороһон нимгэн хутага шэнгеэр модые тайража унагаана. Тиигэжэ электрохюрөөтэй ханхинаха абяан зай забһаргүй соностожо, нарһан модод хойно хойноһоо газар дорьбоон унажа захалба. Модые тракторай шэрэжэ абаашаха зүг тээшэ узуураарнь нэгэ жэгдээр субуулжа унагаахын тула ехэ шадабари, дүй дүршэл хэрэгтэй. Теэд электрохюрөөшэн Сергей энээниие һайса шудалжа, нилээд дүй дүршэлтэй болонхой, хюрөө хүргэһэн лэ модоёо өөрынгөө дуран соо унагаадаг, нэгэшье модые нүгөөдэнь торсолдуулдаггүй байна. Тиигэжэ модые нэгэ жэгдээр субуулжа унагаахадань өөрынь ажал хүнгэн, түргэн боложо үгэхэһөө гадна модые таллуулһан трактористнуудай ажалда һаад ушардаггүй байха юм.

... Эдэ хоёр нүхэдэй нилээд ехэ модо унагаагаад байхада, үглөөнэй наран модошодһоо гээгдэһэндээ эшэһэндэл, орьёл торьёл үндэрэй оройгоор маряажа, модонуудай забһараар шагааһаар гаража ерэнэ.

— Энээнһээ урда тээ түхеэржэ, хүдэлмэреэ эхилтэрнай наран дээрэ гарагша бэлэй. Мүнөө үглөөгүүр эртэлһэндээ ямар олон модо унагаажа үрдибэ тээшэ бибди,—гэжэ Сергей нүхэртөө хэлээд, узууараараа нэгэ тээшээ нэбшытэрээ унаһан мододые баяртай нюдөөр шэртэн харана. Эгээл энэ үедэ хоёр трактор дүтэлэн ерэжэ, унагааһан модонуудые мушхамал түмэр тросоор гохолон, гэшүүһэ мушэрэйнь хухарса, няжаганаса татажа, хойто түмэр площадка дээрээ шагтагалжа, дээдэ склад тээшэ хүсэ мэдэн зүдхэнэ.....

II.

Сергейн хүдэлмэрилжэ байһан Бага Тарбагатайн механизированнэ мастерска участок комплексно хоёр бригадаһаа бүридэнхэй, хүдэлмэреэ цикличностиин графигаар эмхидхэнхэй юм. Тус участогайхид ажалайнгаа эмхидхэлые һайжаруулха зуураа, шэнэ техникэ, түрүү технологи хэрэглэһэнэй ашаар ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлжэ шадаа. Һүүлшын ноябрь, декабрь һаранууд соо участогай хүдэлмэришэн бүхэнэй үдэр бүриин ажалай бүтээсэ 6 кубометр болоо. Энэнь бүхы дээрээ леспромхозойхиһоо гурба дахин ехэ болоно. Тиигэжэ участогта хүдэлмэришэн бүхэн нормоёо дүүргэхэһээ гадна үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Жэшээлхэдэ, электромоторист Константин Трифонов, залуу тракторист Владимир Харя, мэргэжэл ехэтэй болоһон олон жэлэй тракторист Николай Кудрявцев, модо ябталагшад Дмитрий Репкин, Дмитрий Зятько, гэшүүһэ тайрадаг мотористнууд Бульбаш, Медведев, Полотнюк, модо тайрагша Борис Стойко гэгшэд үдэр бүриингөө нормые 160—300 процент хүрэтэр дүүргэн, съездын урда тээхи социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсажа, леспромхоз дотороо ажалайнгаа үндэр амжалтаар суурхана. Харин тиихэдэ электрохюрөөшэн, залуу хүбүүн Сергей Бэц өөрынгөө нүхэдһөө гээгдэнэгүй.

Мүнөө Сергей Бэц өөрынгөө туһалагша Михаил Липадниковтай хамта үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа, үдэр соо нормоёо 200—300 процент хүрэтэр дүүргэдэг байна. Тиигэжэ үдэр соо 88 кубометр модо унагааха нормые 250—280 кубометртэ хүргэхэ гээшэ тиимэшье амархан хэрэг бэшэ юм. «Та хайшан гэжэ иимэ амжалта туйлана гээшэбта?»—гэжэ залуу хүбүүнһээ асуухада олон үгэ хэлэнгүй, иигэжэ харюусадаг:

—Юун тиимэ тусгаар оньһон, нюуса байхаб. Электрохюрөөгөө һайнаар харууһалан, ажалайнгаа сагые бүрин ашаглахые оролдодогби. Мүн баһа модо унагааха гуримые наринаар сахиха хэрэгтэй. Энэ хүбүүнэй хэлээшээр электрохюрөөшэнэй ажал тиимэшье орёо хүндэ бэшэ байна гэжэ һанагдана. Үнэндөө тиимэшье бэшэ даа. Хэрбээ Сергей Бэцын ажалые нягтаар ажаглан хаража үзэхэ болоо һаа, энэ электрохюрөөшэнэй дүй дүршэлыень халажа абамаар юм. Сергей түрүүшээр электрохюрөөшэнэй туһалагшаар, һүүлдэнь өөрөө электрохюрөөшэнөөр хэдэн жэлдэ хүдэлмэрилхэ зуураа эрид нэтэрүүгээр оролдожо, энэ мэргэжэлые һайнаар шудалаа. Сергей анха түрүүн «К-5» маркын шэнэхэн электрохюрөө тушаажа абаад ажаллахадаа, хэдэн удаа алдуу, бэрхэшээлнүүдтэй ушардаг байгаа. Теэд тэрээнһээ зүрхэ алдажа сухаридаггүй, харин тэрээнһээ һургаал абажа, алдуугаа саашадаа дабтахагүйе оролдодог һэн. Мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ зорилгоор ой модоной промышленностиин түрүүшүүлэй бэшэһэн элдэб олон брошюра, номуудые тэрэ уншаа. Нүхэр Бэц «Лесная промышленность» гэжэ газетые захижа, саг үргэлжэ уншадаг, тэндэһээ түрүүшүүлэй хүдэлмэритэй танилсадаг зантай.

Ажалдаа гарахаһаа бүри урид хюрөөгөө шалгажа үзэдэг, тоһододог. Хүйтэнэй саг һаань мотороо халаадаг юм. Хүдэлмэриин үедэ хюрөөгэйнгөө гэнжые хододоо хурса байлгадаг. Сэхэ, зөөлэн модотой газарта ажаллахадаа тэрэ гэнжэеэ үдэртөө хоёр дахин һэлгэдэг, харин шулуутай эльһэн газарта мушхуу модонуудые унагаахадаа үдэртөө гэнжэеэ гурба, дүрбэ дахин һэлгэдэг. Тиигээд хүдэлмэриин һүүлээр хюрөөгөө дахин шалгажа, һайса сэбэрлэдэг, һула болоһон шүрэбүүдынь шангадхажа, хурсадхагдаһан гэнжэ хээд, үглөөдэрынь ажалаа һаадгүй гансата эхилдэг байна. Тиимэһээ Сергейн барижа ябаһан хюрөө ямаршье сагта, һайнаар хүдэлжэ үгэдэг юм.

Мүн байха ажалайнгаа сагые дүүрэнээр ашаглахые, сүлөөтэй сагтаа өөрөө һайнаар амархые оролдодог, модо унагааха гуримые ехэ наринаар сахидаг. Эгээл иимэһээ электрохюрөөшэн Сергей Бэц амж
туйладаг байна.

— Манай электрохюрөөшэн
гей Афанасьевич нарин нягта,
сэхэ зантай хүн даа, хэһэн ажа
хододоо шанар һайнтай ба
Өөрөө һайнаар хүдэлмэрилх
гадна сугтаа хүдэлмэрилһэн н
төө жэшээ харуулжа, туһалжа
даг, ехэ шударгы нүхэр юм, —
участогайнь мастер, коммунист
колай Алексеевич Григорьев
горхон хөөрэнэ.

1951 оной намар һэн. Ти
үшөө хори хүрөөгүй залуухан
мэр хүбүүн Сергей Бэц хахад
тухай электрохюрөөшэнэй туһ
шаар хүдэлмэрилжэ байһанаа
электрохюрөөшэн болоһон б
Уданшьгүй тэрэ ажал дээрээ
доо амжалта туйладаг түрүү
шодой нэгэн болоо.

— Туйлаһаараа һанаагаа
хагүй, харин амжалтаяа
саашань арьбадхахые оролдо
гэжэ Сергей хэлээд, саашань
жэ нэмээнэ:—Партиингаа XX
дын хүндэлэлдэ абаһан уялгая
жалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ м
нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Республикын түрүү леспр
зуудай нэгэн болохо Хандагай
промхозой коллектив 1956 оно
рүүшын үдэрһөө модо бэлэдхэ
шэрэхэ графигаа үлүүлэн дүүр
ябана. Тиигэжэ түрэл пар
гаа XX съездые ажалай шэн
жалтаар угтахын түлөө ханда
хидай энэ тэмсэлэй түрүү з
суута электрохюрөөшэн Сергей
ябалсана.

Ц. ДАНДАР
манай корреспонд

...Сэлэнгын МТС-эй механизаторнууд КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ бэлэг ..., трактор заһабарилгые 1956 оной январь һара соо дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. ... заһабарилха узел дээрэ хүдэлмэрилэгшэд Н. М. Соколов, Б. Ч. Чагдуров гэгшэд ...үдэр бүриингөө даалгабари 130 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэд Соколов, Чагдуров гэгшэд хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

...актор, машинануудай заһабарилгые болзорһоонь урид дүүргэхэбди

...най машинно-тракторна станци ...ата колхозуудайнгаа бүхы по... хүдэлмэриин 90 шахуу про... ...ень механизмын хүсөөр хэ... ...айна. Мүн һүүлэй жэлнүүдтэ ...кал дээрэ тэжээл бэлэдхэхэ, ...улха, барилгын материал — ...шулуу шэрэхэ ажал ехэтэй хү... ...ри горьтойгоор хэдэг болонхой. ...хозуудай сагболзор соогоо ...гаяа хэжэ, тэрэнээ гээлтэгүй... ...уряажа абахань трактор, ма... ...уудай бүтээсэ ехэтэйгээр хү... ...рилһэнһөө дулдыдаха байна. ...нээ машина техникээ һай... заһабарилаад, хододоо бэлэн ...ха гээшэ бидэ механизатор... ...й түрүүшын уялга болоно.

...ожэлдэ трактор, машинану... ...гаа заһабарилгые 1956 оной ...ын 1 болотор дүүргэхэ гэжэ ...лһан байгаабди. Теэд мүнөө ...ежско областиин механиза... ...удай Хандалгатай манай ма... ...-тракторна станциин хүдэлмэ... ...шэд танилсажа, энэ үүсхэ... ...һайшаан уттаба. Доторойн... ...га боломжонуудые дахин һай... ...хаража үзэхэдөө, трактор, ма... ...уудаа хараалһан болзорһоо ...ог урид заһабарилжа дүүргэ... ...жэ шиидэбэбди. Тиин Воро... ...о областиин, мүн манай рес... ...кын Ехэ-Кударын МТС-эй ме... ...торнуудай жэшээгээр, КПСС... ...X съездын нээгдэтэр трактор ...хүдөө ажахын машинануудаа ...процент эрхим шанартайгаар ...рилжа дүүргэхэ гэһэн шэнэ ...абабабди.

... уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр ...хын түлөө манай механиза... ...уд эсэшэ сусашагүйгөөр ажал... Тэдэнэй дунда дэлгэрһэн со... ...стическэ мүрысөөн улам үргэ..., ажалайнь бүтээсэ үдэр бүри ...лнэ. Коммунист Дабл Дор... ...ай хүтэлбэриллэг бригада заһабарилгын эхилхэһээ хойшо МТС соогоо түрүү һуури эзэлжэ, ажалай эрхим жэшээ харуулна. Тус бригадынхид поршневой группа заһабарилхадаа үдэрэйнгөө даалгабарие хододоо 110—115 процент дүүргэнэ. Мотор заһабарилагшад Дондоб Раднаев, Сынгэ Цыремпилов гэгшэд мүн лэ тэдээнһээ гээгдэнэгүй. Тэдэнэр намарһаа хойшо тракторай 9 мотор эрхим шанартайгаар заһабарилаа. Туршалгын стендэ хүдэлмэрилдэг Бадма Будаевай узелайхид мүн лэ һайнаар ажаллана. Тус узелайхид трактор, машинануудай заһабарилгын шанарые шалгахадаа шанга эрилтэ хэнэ, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые дары усадхуулна. Түмэршэ дархан Иннокентий Ларионов даалгабаряа үдэр бүри 300 гаран процент дүүргэдэг. Мүн механизаторнууд Загрутдинов, Мисюркеев ба бусад тэрэшэлэн һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Итгэжэ хүдэлмэреэ эмхитэйгээр, бүтээсэтэйгээр ябуулһанай ашаар 1955 оной IV квартал соо трактор, машина заһабарилха түсэбөө 100 процент эрхим шанартайгаар дүүргэбэбди. Мүнөө 62 тракторай 46-ниинь заһабарилагдажа, жэлэй түсэб 71 процент дүүргэгдээ.

Түрэл партиингаа XX съездын нээгдэтэр бүхы трактор, машинануудаа эрхим шанартайгаар заһабарилха гэһэн уялгаяа эрхэбэшэ дүүргэхэбди. Тиин манай машинно-тракторна станци ерэхэ хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгөөр угтаха байна.

Баргажанай аймагай Куйтунска МТС-эй механизаторнуудай даалгабаряар: **Б. Будаев**, комбайнер, **М. Мифтахов**, тракторист, **Б. Будаев**, бригадир, **И. Ларинов**, түмэршэ дархан, **П. Анисимов**, главна инженер.

Үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлжэ, һү ехээр һаахын түлөө тэмсэхэ

Погранична МТС-эй харьяата колхозуудай эбэртэ бодо мал юрэнхыдөө нютагай үүлтэрэй юм. Эдэ колхозуудай һаалишад энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааха уялга абаһан байна.

Энэ уялгаяа дүүргэхын тула эндэхи колхозуудай болон МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд һаалишадта һайн, таарамжатай байдал байгуулха аабза гэжэ һанагдаһан байгаа. Гэбэшье, МТС-эй харьяата колхозуудай фермэ, гүүртэнүүдээр ябахада, иимэ юумэн үгы байна.

Калининай нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ малдаа хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл бэлэдхээ. Мүнөө энэ колхозой үнеэд үбһэ, силос элбэгээр эдинэ. Гэбэшье, тус колхозой малшад нёдондонойхидо орходоо һү һаалгаяа бага болгоо. Үнгэрһэн гурбан һара соо эндэхи һаалишад үнеэн бүриһөө оройдоо 111 литр һү һаагаа. Январь һара соо һү бүри багаар һаажа байна. Жэшээлхэдэ, һаалишан нүхэр Казанцева үнеэн бүриһөө үдэртөө 1—1,5 литр һү һаана. Тиихэдэ һаалишан Галина Ипполитова үнеэн бүриһөө нэгэ литр, заримдаа 0,8 литр һү һаана.

Малаа бараг һайнаар эдеэлүүлдэг байбашье, эндэхи һаалишад һү юундэ иимэ багаар һаанаб гэжэ асуултай болоно. Энээндэ иимэ баримтануудые харуулая. Үнеэдһээ һү ехээр һаахын тула тэдэниие ганса үбһэ, силосээр эдеэлүүлхэ бэшэ, харин элдэб рационоор тэжээл эдюулхэ хэрэгтэй. Гэбэшье, тус колхозой фермэнүүдтэ тэжээлэй рацион табигдадаггүй. Жэшээлхэдэ, колхозой һүнэй-товарна нэгэдэхи фермын һаалишад үнеэдтээ тэжээл багсаагаад лэ үгэнэ. Бүхы үнеэд адляар эдеэлүүлэгдэнэ. Нэгэ үнеэндэ сүүдхэ соо хэды шэнээн тэжээл эдюулнэт гэжэ эндэхи һаалишадһаа асуухада:

— Бидэ малдаа тэжээл багсаажа үгэнэбди. Тэды шэнээн үбһэ, силос ба бусад тэжээл үнеэдтэ эдюулхэ гэжэ манда хүн хэлэжэ үгэдэггүй. Нэгэ-нэгэ мэшээг силос үнеэн бүридэ эдюулхэдэ зохид гэжэ һанагшабди. Үбһэншье манайда бии даа. Ама дүүрэн эдюулэгдэнэ,—гэжэ харюусаба.

Энэ фермэдэ үбһэ тэжээл үнэхөөрөө иигэжэ гаргашална. Фермые даагша нүхэр Будажапов үнеэдые һаалишадайнгаа иимээр эдеэлүүлхэдэнь аниргүй байдаг. Энэ колхоздо МТС-эй главна зоотехник нүхэр Артамонов ябадагшье һаа, малые яажа эдеэлүүлнэб гэжэ шалгадаггүй. Нүхэр Артамонов партиин Кяхтын айкомой дуудалгаар өөдэ һөөргөө ябажа, малажалаар элдэб шиидхэбэри, тогтоол бэшэжэ, ехэнхи сагаа үнгэргэдэг юм.

— Колхоз, фермэ, гүүртэнүүдээр би үнэхөөрөө ехэ үсөө ябанаб. Ябаха сүлөөмшье болоногүй. Иигэжэ ехэнхи үдэрөө үнгэргэдэгби. Январиин түрүүшын хахадта 3 дахин Кяхта город ошожо, 7 үдэрөө гээгээб,—гэжэ нүхэр Артамонов хэлэнэ.

Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид малдаа тэжээлыень буйлуулангүй, хүл доронь хаяжа эдеэлүүлдэг байна.

— Малнай яһала ехэ силос, үбһэ эдинэ. Энээниие элдэб тэжээлээр холижо үгэдэг һаамнай, бүришье хоолтой, шэмэтэй байха һэн. Үнеэд ехэ дуратайгааршье эдихэ бэлэй, — гэжэ фермын нэгэ һаалишан нүхэдтөө хөөрэжэ байба.

— Энээн тушаа нүхэр Артамоновто хэдэ дахин хэлэгдээ. Малые рационоор эдеэлүүлхэдэ бэрхэ бэшэ. Манай колхоздо овёс, таряанай һүүл гэхэ мэтын тэжээл бии. Теэд эдэнииие малдаа эдюулнэгүйбди. Гансал силос үбһэн хоёрые үгөөд байнабди. Нэгэ юумэ ходо эдихэдээ үнеэд хашарха байна, — гэжэ нүхэдынь дэмжэнэ.

Тус фермэдэ кормозапарник, солоомо, үбһэ хэршэдэг машина олон аад, миин хэбтэнэ. Теэд эдэниие хэрэглэжэ, тэжээл хэршэжэ, буйлуулжа, малда үгэхэ тушаа эндэ хэншье оролдоногүй. Мүн Ульяновай нэрэмжэтэ колхозой фермэнүүдтэ иимэ баримта үзэгдэнэ.

Дээрэ дурсагдаһан баримтануудые гэршэлнэб гэхэдэ, Калининай, Ульяновай нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Цыкало, Гармаев гэгшэд малые зүбөөр, зоотехническэ заабариин ёһоор эдеэлүүлжэ, үбэл зунгүй һү ехээр һааха хэрэгтэ анхаралаа табидаггүй байна.

Калининай нэрэмжэтэ колхозһоо зүүлжээ 5 километртэ байдаг Табангууд гэжэ нютагта Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаамхай үнеэдэй фермэ оршоно. Энэ фермэдэ малай харууһалга, эдеэлүүлгэ зүбөөр эмхидхэгдэнхэй. Эндэ үнеэдэй эдихэ тэжээл тусхай рационоор хуваарилагдадаг. Һү ехээр үгэдэг, томо үнеэд ехэ нормотой байдаг. Гадна, эндэхи малшад үнеэдтээ тэжээлыень кормозапарник соо буйлуулжа үгэдэг байна. Малай рацион ходо һэлгэжэ байдаг. Малые иигэжэ эдеэлүүлхэдэ тэжээлээ ехэ дуратайгаар эдидэг, һү ехээр үгэдэг юм.

Малые зоотехническэ заабариин ёһоор эдеэлүүлһэнэй ашаар энэ фермын һаалишад хүршэ колхозуудайнгаа һаалишадта орходоо һурагүй ехэ һү һаана. Жэшээлхэдэ, Табангуудай һаалишад Ц. Гыгмытова, Ж. Буянтуева болон бусад үнгэрһэн гурбан һара соо үнеэн бүриһөө 220—220 литр һү һаагаа гэхэ гү, али хүршэнэртөө орходоо хоёр дахин ехэ һү һааба.

Энээн дээрэһээ харахада, тэжээл байнал гээд, малда ама дүүрэсэ эдюулэнхаар, тэрэниие зүбөөр, зоотехнигэй зохёоһон рационой ёһоор эдюулхэ, буйлуулжа амтатай болгожо үгэхэ хэрэгтэй.

Б. Ширеторов, манай корреспондент.

Хориин дунда һургуулиин эмхидхэгдэһээр 150 жэлэй ой гүйсэхэнь

1956 оной сентябрь һарада Хориин дунда һургуулиин анхан эмхидхэгдэһээр 150 жэлэй ой гүйсэхэнь. Тус һургуули хадаа анха түрүүшынхеэ эхин классуудай Анаагай приходско училищи гэжэ 1806 ондо эмхидхэгдэһэн юм. Тиихэдэ тус һургуули манай Байгал шадарта эгээн түрүүшынхеэ нээгдэһэн бурят һургуули байгаа. Тэрэ сагта энэ һургуулида жэлдээ арбаад лэ гаран шабинар—баяшуулай үхибүүд һуралсадаг һэн.

Имагтал Октябрьска революциин һүүлээр, советскэ засагай жэлнүүдтэ энэ һургуули дүүрэн хүгжэлтын үргэн замда орожо, нютагай үгытэйшүүлэй ба малшадай үхибүүдые бэшэг номдо олоор һургажа, хүмүүжүүлжэ эхилһэн байна. Тус һургуули түрүүшээр долоон жэлэй хүдөөгэй залуушуулай һургуули гэгдэдэг байгаа. Һүүлдэнь дунда һургуули болгогдоо һэн. Һүүлшын 35 жэлэй турша соо һургажа гаргаһан һурагшадайнь тоо түрүүшын зуу гаран жэлэй турша соо һургаһан шабинарһаань хэдэн дахин олон байха юм. Тиин тус һургуулиие дүүргэжэ гараһан һурагшад мүнөө врачууд, инженернүүд болонхой, республикын аймаг бүхэндэ ажаллана.

Мүнөө Хориин дунда һургуулида 700 гаран һурагшад һурана. Тиихэдэ гансахан арбадахи класстань 39 һурагшад тоологдоно.

КПСС-эй обком тус һургуулиин эмхидхэгдэһэнһээ хойшо 150 жэлэй ойе тэмдэглэхые шиидхэбэри һаяхан гаргаа юм. Мүнөө эндэ дунда һургуулиингаа юбилейдэ бэлэдхэжэ захалаа. Тус юбилейе үнгэргэхэ аймагай комисси эмхидхэгдэһэн байна. Хориин дунда һургуулида, аймагай бусадшье һургуулинуудай һурагшадай дунда тус һургуулиин түүхэ, удхашанар тухай хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ юм. Мүнөө Хориин дунда һургуулиин бүхы һурагшад һургуулиингаа тогтоһоор 150 жэлэй ойн хүндэлэлдэ һуралсалайнгаа жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

Д. Цыренов.

Зоотехническэ һуралсалай дутагдалнуудые зайсуулха

Һүүлэй жэлнүүдтэ Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад зоотехническэ курсануудта һуралсадаг болоо. Малшад эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ, малые һайнаар харууһална, эдеэлүүлнэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлнэ. Жэшээлхэдэ, һаалишад хүдэлмэридөө түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлһэнэй, зоотехническэ заабари наринаар сахидаг болоһоной ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ урзанданайхидаа орходоо хоёр дахин ехэ һү һаагаа. Зоотехническэ курсануудта һуралсадаг һаалишад Будей Бадмаева, Намжалма Бухаева, Харган Шагдурова болон бусад хүдэлмэридөө илангаяа һайн амжалта туйлана.

Гэбэшье, ажахын энэ жэлдэ колхозой правлени болон мэргэжэлтэд зоотехническэ һуралсалда анхаралаа багаар табина. Хоёрдохи һүнэй-товарна фермэдэ 15 хүнһөө бүридэһэн нэгэ группа һуралсаха ёһотой байһан юм. Теэд энэ группада заняти хэдэн дахин таһалдуулагдаа. Энээндэ, нэгэ талаһаа, колхозой правлени зэмэтэй. Юуб гэхэдэ, заняти үнгэргэхэ таатай арга боломжо олгодоггүй. Теэд эндэ заняти үнгэргэхэ ёһотой зоотехник нүхэр Батурина колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэшье, һаалишадташье эрилтэ багатайгаар хандана, өөрөө эдэбхи үүсхэл гарганагүй. Энэ группада зоотехническэ һуралсалай таһалдуулагдажа байхада, фермые даагша нүхэр Очиров һанаагаа огто зобоногүй. Хэтэрхэдээ нүхэр Очиров өөрөөшье занятида ябахаяа болишонхой.

Колхозой правлени болон партийна организациин үни хада гаргаһан шиидхэбэриин ёһоор, мүн энэ фермын ба хонинной-товарна фермын малшадһаа бүридүүлжэ, зоотехническэ һуралсалда ябаха хүнүүдэй үшөө нэгэ группа бии болгохо ёһотой байһан юм. Тэрэ группада колхозой ветеринарна врач Н. И. Колмаков заняти үнгэргэхэ ёһотой аад, хүдэлмэрээ мүнөө болотор эхилээдүй байһаар. Даалгагдаһан хүдэлмэридөө мэргэжэлтэ нүхэр Колмаковой хайша хэрэгээр хандажа байхада Куйтунска МТС-эй дирекци болон главна мэргэжэлтэд зохихо хэмжээ абанагүй.

Малшадайнгаа эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхын тула колхозой партийна организаци зоотехническэ курсануудай хүдэлмэриие нарин хиналтада абаха, дутуу дундануудыень зайсуулха ёһотой. **В. Тараскин.**

Фермэнүүд механизацилагдана

Һүүлэй үедэ Закаменай МТС харьяата колхозуудайнгаа малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха хэрэгтэ яһала анхаралаа хандуулдаг болоо. Һая МТС-эй монтажна бригадынхид Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермэдэ кормозапарник тодхобо. Фермынхид тэрэ запарнигтаа тэжээл буйлуулжа захалаа. Молотовой, Ждановай нэрэмжэтэ колхозуудай һүнэй-товарна фермэнүүдэй үбэлэй байрануудта дүүжэн харгы хэгдээ. Тэрэнэй ашаар байра соохоо нааг шэбхэ гаргаха, үбһэ тэжээл оруулха хүдэлмэри хүнгэржэ үгөө. Мүн иимэ дүүжэн харгы Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой үнеэдэй нэгэ байрада хэгдэжэ байна.

Д. Аюшеев.

Һасаран ЛИНХОВОИН,

БМАССР-эй арадай артист

2. Пекиндэ

(Замай тэмдэглэл*).

...скваһаа Пекин ерэбэбди... Ба... ...хибүүн ябахаһаа хойшо Утай, ...эн гээд үбгэд хүгшэдэй һонир... ...й, ута хөөрэлдөө шагнагша бэ... Тэдэ хөөрэлдөөнүүд сооонь ...й магнал торгон, «яншаан», ...эн дээгүүр ниидэдэг алтан үдэ, ...о тугас шубууд, бээжэнэй ал... субарга гэхэ мэтэ үгэнүүд дай... ...агша һэн. Бээжэн город ехэл ...ан байха гэжэ үхибүүн наһа... ...аа шадал соо нюдэндөө зураг... харадаг һэм. Тиигээд энэшье ...олоод ябахадаа, ехэл фантази... хүн гээшэб гэжэ бэеэ тоолодог ... Зүгөөр Бээжэндэ буугаад, ур... нюдэндөө хараһан үзэһэн ...нүүдтэе адлирхуушье юумые ...глажа, сэдьхэжэ ябаагүй, ша... ...шьегүй байгааб.

Самолёдһоо буухадамнай, Хи... ...й Гадаадын хэрэгүүдэй мини... ...твын хүдэлмэрилэгшэд, мүн ...амай посольствын (элшэдэй) хүдэлмэрилэгшэд угтажа бай... Ехэл хүндэ ёһын оршон байдал... ...танилсанабди. Угтагша нүхэ... ...най халгай зохид абари зан... абьястай. Энеэдэ наадатай, ...бу хитадуудые харахадаа, бэе ...эгүй... Манай ерэһэндэ баяр... хүл хүдэлөөн боложо, айлшад ...е, «газарта хүргэхэгүй» гэжэ ...хэ, харайлдахыень харахадаа ...үярдаһан хүрэжэ, ямар нэгэн ...ахадүүгэй хори гушан жэл соо ололсоогүй байһанаа ололсоһон шэнги болоно.

Елэгэр һайхан хүнгэн машинануудта һуухыемнай уриба. Машина бүхэндэ угтагша нүхэднай хубаарилдан һуужа, мандаа шэнэ шэнэ һонинoo хөөрэнэ.

Удангүй Пекинэй гудамжанууд эхилжэ, гурбаншье, дүрбэншье сахаригтай, урда хойноо хүнэй һууха һандалитай велосипедтэй рикшэнэр, велосипедээр хүдэлмэри ажал тээшээ яараһан зонууд дайралдана. Гудамжын хоёр хажуугаар ехэ ехэ ордонууд, гэр байранууд баригдана. «Энэ хүдэлмэришэдэй байрын гэр, тэрээн соо клуб, библиотекэ байха юм» гэжэ маанадаар һууһан хитад нүхэр хөөрэнэ. Олон лэ барилганууд бодожо байна. Хүн зоной хүнгэн түргэн хүдэлсэ ябасые, бодхоогдожо байгаа барилгануудай хажуугаар эбтэй эетэйгээр олоороо хүдэлһэн хүдэлмэришэдые харахадаа, «унаһан малгайгаа абангүй», ёһотойл социализмын шэнэ байдал байгуулжа, социалистическэ Хитадай түб хотые шэнэ үеын түхэлтэй барилгануудаар баяжуулан шармайһан хитад арад гэжэ абаһаар танихаар. Хэдэн зуун жэлэй саада тээ баригдаһан Бээжэнэй алдарта воротагаар оронобди. Тэрээнһээ сааша болоходоо, шара, улаан болон алтан шэрээр шэрдээтэй эреэ марьян магазинууд, ларёгууд һубарина. Ехэнхинь гүрэнэй мэдэлдэ байбашье, заримыень үшөөл үмсын хүнүүд эзэлһээр. Улам саашаа болоходоо, Бээжэн городой түб талань эхилнэ. Хитадай правительствын байдаг Кремль харагдана. Холоһоо харахада, дасан шэнги аад, үшөө гоёожо, хүрин улаан хирпиисээр баригданхай, түмэн жаргалан, үлзы уялга гэхэ мэтэ угалзануудаар шэмэглэгдэнхэй. Орой дээрэнь Шэнэ Хитадай, утлуудаа табан одото Улаан туг долгилжо байһан далай шэнги эбхэрэн намилзана. Тяньаньмынь талмайе, Кремлиин урдахи правительственна трибуные заагаад: «Һайндэрэй болоходо, энэ талмай дээрэ парад болодог, вождь Мао Цзэ-дун тэндэ гараад, ерэһэн хүнүүдтэ баяр хүргэжэ байдаг», — гээд хитад нүхэрнай мандаа хэлэнэ.

Хитадай олонхинь Мао Цзэ-дунай хубсаһандал хүхэ сэгээн хүүртиг, үмдэ үмдэнэ. Манай тогтохо «Интурист» гэжэ гостиница городой центртэ байжа, удааншье болонгүй хүрэжэ ерэбэбди. Байраяа оложо түбхинөөд, ресторандань оробобди. Хитадшье, англиискашье хэлэ мэдэхэгүй байхань гомдолтой байгаа. Тэндэ маниие хүндэлжэ байһан хүнүүд баруун европейскэ хэлэнүүд дээрэ уһан саһан шэнгеэр урадхуулан хөөрэлдэнэ. Олон эдеэ хоол аягалагдажа үгтэбэ. Менюнь хитад, ород, англиска — гурбан хэлэн дээрэ бэшэгдэнхэй, хүн бүхэнэй урда табигдана. Түрүүн хитадай өөһэдынь хоол туршаха хүсэлэнтэй, шэнэ помидортой хабшаахайгаар хэһэн салат амталжа эдибэб, тиигээд мэлхэйн мяхаар шанаһан шүлэ уугааб. Хитадууд эдеэ хоолоо амтатай һайнаар бэлэдхэдэг юм гэдэгынь дэмы бэшэ байгаа. Амтата эдеэень үшөө ехээр эдихэшье һаа айлшан хүн хадаа нарилба гээшэб. Зэргэлээд һууһан хитад нүхэдэй эдеэлхэдээ һонин гээшэнь: гартаа хоёр яһан сабха баряад, ехээл түргэнөөр, шубуунай тоншоһондол, нэгэшье алдангүйгөөр хабшажа, хоолоо эдинэ. Эдеэлжэ дүүргэхэтэймнай хамта официант ерэжэ, мүнгэшье абангүй, счёт дээрэ гарыемнай табюулаадхиба. Һүүлдэнь мэдэхэдэм, гостиницада байһанай, эдеэлһэнэй түлөө мүнгые ябаха дээрээ нэгэ доро тоосодог байгаа.

Байра байрадаа ошожо, үдэшэ болотор амарбабди. Ута замда ябажа хэды аяшархабашье, унтажа хэбтэхэ дуран хүрэнэгүй, ябаха, үзэхэ, золгохо, зугаалха дуран хүрэнэ. Тиигэһээр арай гэжэ үдэшэ болгонобди.

Хитадай алдарта циркдэ орожо хараабди. Артистнуудайнь бэлиг шадабариие хаража, үзөөгүй юумэеэ үзэбэбди. Басагадайнь хэдэг номернуудай хүндэ хүшэр гээшэнь хэлэшэгүй, теэд тиимэ хүшэр хүндэ гэжэ һанагдахагүйгөөр номероо дүүргэхэ мэргэжэлтэй болошоһон байна. Артистнуудайнь бэе ямар нэгэн утаһан шэнги нугаран, хүгжэмэй ирагуу һайхан аялга доро тааралдан хүдэлжэ, хүнэй бэеын эды зэргэ гоё һайханаар хүгжэхэ арга боломжые харуулна. Энээниие хараһан лэ хүн һөөргөө арбан таба наһа хүрэжэ, залуу болоһон шэнги, хүхихэ наадаха дура хүргэнэ. Үшөө олон номер хаража баярлаһайб гэтэр, нааданшье дүүрэжэ, циркһээ гарабабди. Гарахадамнай хүнүүдэй олон гээшэнь тоо томшогүй: хашхаралдаан, шуяалдаан боложо байба. Энэ юун гээшэб гэжэ асуухадамнай: «һүниин базар» байгаа. Дурдам торгонойшье, эдеэ хоолойшье зүйлнүүдые бариһан хүнүүд «энэ миниихиие...» гэжэ байгаад ооголно, һайрхана. Хүн бүгэдэ хүнэй анхаралые хашхаржа тогтоохо нэгэл аргатай хадаа, дуу шуун байхань буруу бэшэ. Энэ эмхи журамгүй хашхаралдаан болбол хитадай арадай үнгэржэ байһан хуушан байдалай үлэгдэл гээшэ гэжэ һанахадаа, циркын артистнуудай наадаһанда баярлаһан сэдьхэлни һөөргөө һанаа бодолыемни эзэлнэ...

...Улаан наран мандажа, орон дэлхэй гоё һайхан үнгэ зүһэеэ зүһэлжэ, Бээжэн хото үсэгэлдэрэйхиһөө үлүү һайхан шэнги болоод харагдана. Энэ хото городой үзэсхэлэн һайхан юумэнүүдынь хаража үнгэргэхэ үдэрнай эхилбэ.

Нээмэл машинада һуугаад, гудамжануудаарнь аалихан ябанабди. Элдэб маркын автомашинанууд ябана, велосипедтэйшье зонууд энээгүүр тэрээгүүр унды сунды жэрэгэшэлдэнэ. Мүн моритойшье, тэргэтэйшье хүнүүд бии. Моридынь монгол моридтол, бэеэр бага, бүртэгэрхэнүүд аад, шоргоолзон шэнги бэеһээ томо ашаа хашалгүй жүдхөөд, заадаха сүлөөтэй ябаха юм. Туя модото сэсэрлиг садаар хүрэлэгдэнхэй «Тэнгэри бурханай сүмэ» гэжэ дасанда ерэбэбди. Эртэ урда сагта баригдаһан энэ дасан мүнөө национальна музей болгогдонхой. Удаань экскурсоводнай «Тэнгэри бурханай сүмэ» «Баян ургаса заягшын сүмэ» хоёрые холбоһон 600 метр утатай, сагаан гранидаар бариһан шулуун хүүргэ дээрэ маниие гаргаба. «Баян ургаса заягшын сүмэ» нэгэшье хадааһа хэрэглэнгүй баригдаһан юм. Ханануудынь үүдэн шэнги нээтдэжэ, хаагдажа байна. Аяар 1420 ондо Цинскэ династиин императорнуудай үедэ баригдаһаншье һаа, шэрдэһэн шэрэнь нэгэшье холтороогүй, наранай гэрэлдэ яларжа, нюдэ һаргаажа байна.

Тэрэл сагаан шулуута хүүргэмнай маниие «Бурхан тэнгэриин хадада» абаашаба. Энэ хада сабшамал сагаан мрамораар хэгдэнхэй, тэрээн өөдэ дээшээ гараха гэшхүүрэй хоёр хажуугаар гурба гурбан һиилэмэл һарабша орой. Тэрээн дээгүүр улам саашаа ябаха бүри анир абяагүй боложо, нээрээшье гансаараа тэнгэри доро байһандал һанагдахаар юм. Ямар шадамараар баригдаһан хада гээшэб, хайшан гэжэ барихадань, дороһоо нэгэшье абяа шэмээн дуулданагүй гээшэб гэжэ ехэл гайхамаар. «Эндэ гараһан хүн бурхан тэнгэритэй бэеэрээ уулзаа, һайн һайхан нигүүлэсхы сэдьхэлтэй болоо гэжэ тоологдодог байгаа» гэжэ мүнөөхи экскурсоводнай ойлгуулна.

Тэрэ хадаһаань буужа, «Тэнгэри бурханай морилдог газар» гэһэн дасанда оробобди. Энэ дасангай хана ехэл һонирхолтой. Энэ ханын нэгэ хажууһаа юумэ шэбэнэжэ хэлээ һаа, нүгөөдэ ханадань байһан хүндэ тон һонороор соностохо юм. Акустикын ёһо хуулиие баримталжа, иимэ шадамараар бариһаниинь гайхалтай гээшэ.

«Бэйхай» гэжэ нэрэтэй «хойто далайда» маниие абаашаба. Энэ далай 583 му (му — 1/16 гектартай адли) талмайда 1163 ондо малтагдаһан байна. Тэрэнэй дунда урда зүгэй далайн оёорһоо асарһан үнгэ бүриин, гайхалтай һонин формотой шулуу обоолжо хэһэн хада, тэрээн дээрэ «Бай Та-шань» гэжэ 1651 ондо баригдаһан субарга байна. Эдэ бүгэдые барихада, хэды шэнээн анхарал оролдолго, ажалша зүрхэн хэрэгтэйб, хэды зэргэ уран ухаан хэрэгтэйб гэжэ һанагдана. Мүн энэ далай соохи бульдог нохойн нюдэн шэнги бэлтэгэр нюдэтэй, толгой дээрээ баглаа сэсэг шэнги залаатай олон янзын загаһа манда харуулба.

Халуун наранһаа, хура бороонһоо халхабшатай онгосо дээрэ һуугаад, далайн нүгөө эрьедэ гарабабди. Тэндэнь «юһэн луута хана» гэжэ нэрэтэй шулуун хана, ханын ара үбэртэнь юһэ-юһэн луугай дүрсэ шабаатай юм. Энэ ханые хүхэ сэгээн эрдэнийн шулуугаар хэһэн байна.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

---

*Үргэлжэлэл. Эхиниинь манай газе... январиин 14-нэй номерто.

Хүршэ областьнуудтамнай

БРАТСКА ГЭС-эй БАРИЛГА ДЭЭРЭ

Ангара мүрэнэй сүл хоохон байһан эрьенүүдтэ, Падунска богоһо шулуунуудай дэргэдэ дэлхэй дээрэ эгээн томо Братска гидростанци баригдажа байна.

Мүнөө эндэ 7 мянга гаран хүнтэй коллектив бүхы хүсөө элсүүлэн хүдэлмэрилжэ байнхай. Шэмэрүүн хүйтэн үбэлэй бэрхэшээлтэй сагта, харгы замгүй газарта хүдэлмэришэдэй тосхонууд бодхоогдоно. Үнгэрһэн жэлдэ тэндэ 25.560 квадратна метр байрын талмайтай хэдэн олон гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаа, мүн 3 һургуули, 250 хүнэй һууригай клуб, 9 магазин, 3 пекарни, 5 бани, амбулатори, больница хүдэлмэрилнэ.

Шоссейнэ харгы барилгын, энергетическэ база байгуулгын талаар мүн ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Дизельнэ олон электростанцинууд, Ангара мүрэниие хүндэлэн гарһан ехэ вольтотой лини, трансформаторна 50 гаран подстанцинууд түхеэрэгдээ.

ТЕХНИКЫН ХҮСӨӨР

Үнгэрһэн табан жэл соо, иланхаяа тэрэнэй һүүлшын жэл соо Черембасста ехэ хубилалта болоо. Эдэ жэлнүүдтэ иланхаяа нүүрһэ малталга ехээр механизацилагдаа. Хэдыхэн жэлэй саана эндэ электрическэ экскаваторнууд огто үгы байгаа һаа, мүнөө 100 гаран экскаватор бии болоо. Мүн электровозуудай, нүүрһэ малталгын машинануудай тоо хэдэн дахин олошороо. Мүнөө газар доро нүүрһэ малталгада «Донбасс» гэжэ маркын комбайнуул, хүсэ ехэтэ экскаваторнууд хүдэлнэ.

ЗҮҮН-СИБИРИИН ҮНИНЭЙ ДЭЭДЭ ҺУРГУУЛИНУУДАЙ НЭГЭН

Иркутска гүрэнэй пединститут байгуулагдаһаар 35 жэл болобо. Энэ институт Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын үүсхэлээр 1920 ондо эмхидхэгдэһэн юм. Мүнөө энэ институт дунда һургуулинуудта хүдэлмэрилхэ ород хэлэнэй, литературын, математикын, физикын, түүхын, географиин багшанарые бэлдэдэг.

Мүнөө тэндэ студентнэрэй тоо 1940 онойхитой сасуулхада 2,5 дахин олон болоо. 1949 ондо институдай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн аспирантура залуу эрдэмтэдые бэлдэхэ хэрэгтэ ехэхэн үүргэ дүүргэнэ. Энэ аспирантурые дүүргэһэн олохон эрдэмтэд түрэл институтдаа хүдэлмэрилжэ байдаг. һүүлэй үедэ институтдай 32 багшанар научна зохёол бэшэжэ, научна нэрэ зэргэ олоһон байна. Мүн научно-шэнжэлэлгын 900 гаран зохёол толилогдоо, 11 ном гаргагдаа.

Институт 35 жэлэй туршада 4900 багшанарые бэлдээ. Тэдэнэй тоодо правительствын дээдэ шанда — ордендо, габьяата багшын нэрэ зэргэдэ хүртэһэн хүн олон.

«Восточно-Сибирская правда», Иркутск.

АРГУНЬ ШАДАРАЙ СОВХОЗДО

Аргунь шадар хони үсхэбэрилгын совхоз эмхидхэгдэһээр 9 һара болоо. Гэбэшье, совхозой коллектив ехэхэн хүдэлмэри хэбэ. Хоохон тала дайдада томо гэгшын ажахы бодхоогдожо байна. Хабартаа тарилга хэхын түлөө механизаторнууд 11.700 гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилээ. Мүнөө энэ совхоз 9 мянга гаран хонитой болонхой. Зунай туршада 25 мянган центнер бүдүүн тэжээл бэлдэгдэһэн, 1200 тонно силос кукурузаар дарагдаһан байна.

Совхозой һууринда дүрбэн байратай 21 томо гэр, нэгэ-нэгэ байратай 18 гэр баригдажа, үргэн үйлсэ бии болоо. Мүнөө клубай, столовын, магазинай байха гэрнүүд баригдажа эхилээ. Бани баригдаа. 1600 хониной орохо типовой байра шулуугаар баригдажа байна.

Партиин уряагаар хүдөөдэ ажаллахаа ерэһэн патриодуудай оролдосотой гараар энэ совхоз бодхоогдожо байна.

ШЭНЭ ФАБРИКА БАРИГДАНА

Читын горпромкомбинат оёдолой фабрикын хоёр дабхар байра барижа эхилбэ. Фабрика жэл бүхэндэ 35 миллион түхэригэй гадар хубсаһа оёхо юм.

ХАБСАРГАГДАДАГ ГЭРНҮҮД ХУДАЛДАГДАНА

Областиин ой модогүй нютагуудта — Борзидо, Ононда, Агада шэнэ гэрнүүд табигдажа эхилбэ. Гэр бүхэниинь 2 таһалгатай, кухнитай юм. Эдэ хабсаргагдадаг гэрнүүд Читын модоной складһаа худалдан абтана. Складай модошо дархашуул үргэршэ жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилжэ, 100 гэрэй орондо 200 гэр бэлдэгдэһэн байна.

Шэнэ жэлэй гараһаншаа хойшо барилгашад бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Түрүүшын долоон үдэрэй туршада 10 гэр бодхоогдожо эхилбэ. Эдэ гэрнүүд январь соо баригдажа дүүргэгдэхэ. Энэ жэлдэ склад хамта дээрээ хабсаргагдадаг 250 гэр барижа худалдахаар хараална.

«Забайкальский рабочий», Чита.

КОНЬКИГААР МҮРЫСӨӨН

Конькигаар урилдалгаар үнгэрэгдэһэн «Буревестник» гэжэ һайндуранай спортивна общество республиканска спартакиада дүүргэбэ. Энэ спартакиадада 37 физкультурна эхин коллективүүдһээ 286 хүн хабаадалсаба. Спартакиада дүрбэн группа боложо хубаараад, нэгэдэхи группадань дээдэ һургуулинууд, хоёрдохидонь —дунда һургуулинууд, гурбадахидань городой эмхи зургаануудай коллективүүд болон дүрбэдэхидэнь — хүдөөгэй коллективүүд оробо.

Үнгэрэгдэһэн мүрысөөндэ дээдэ һургуулинуудай дундаһаа пединститудай коллектив нэгэдэхи, дунда һургуулинуудай дундаһаа медучилищэ нэгэдэхи городой эмхи бургаануудай коллективүүдэй дундаһаа республиканска больница нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Эхэнэрнүүдэй дунда түрүү һуури эзэлһэн Валентина Белых 3000 метрын дистанцида ябана. 2. Эрэшүүлэй дунда түрүү һуури эзэлһэн Леонид Бердников байна. А. Мантаевай фото.

Шатарай турнир

Эхин ба дунда һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Яруунын аймком багшанарай хабаадалгатайгаар шатарай мүрысөө үнгэргэбэ.

Мүрысөөндэ хамта 12 хүн хабаадалсаа. Үсэд шанга тулалдаанай удаа Сосново-Озерскын дунда һургуулиин багша Д. Г. Номтоев (10,5 очкотой) түрүү һуури эзэлээ. Ульдэргын дунда һургуулиин багша нүхэр Гончиков хоёрдохи һуури эзэлээ.

А. Николаев.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

Франциda һунгалтын болоһоной һүүлээр

Национальна суглаанай депутадуудые һунгаха үедэ Французска Коммунистическэ партиин туйлаһан гайхамшаг амжалтые уласхоорондын прогрессивнэ бүхы олониитэ хананган угтаа. Эб найрамдал ба социальна дэбжэлтэ хүсэдэг француз арадай хүсэтэ эрмэлзэл— компартиин зоригжуулан хүгжөөдэг эрмэлзэл һунгалтын дүнгүүд тушаа демократическа хэблэлэй толилһон олон тоото мэдээсэлнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ.

Коммунистнуудай, социалистнуудай, радикалнуудай ба парламентэ зүүн тала баридаг бусад бүлэглэлнүүдэй хабаадалгатай арадай фронтын правительство байгуулхын түлөө тэмсэл бүхы Франци дотор дэлгэрээ. Энэ тэмсэлдэ Франциин хүн зон тон үргэн олоороо хабаадажа байна. Ороной хүсэ нютагуудта ажалшадай үүсхэлээр арадай фронтын комитедүүд тогтоогдоно.

Французска Коммунистическэ партиин Центральна Комитет һунгалтын боломсоор, социалистнуудай ба радикал-социалистнуудай партинуудай ударидагшадта хандажа, зүүн тала баригшадай олонхиие Национальна суглаанда хамтараа эмхидхэе, француз арадай аша туһада харюусахаар хэлсээ хэе гэжэ дурадхаһан байха юм. Тэдэ «республиканска фронт» гэдэгтэ хамаатай эдэ партинуудай ударидагшад коммунистнуудай дурадхалые абахаа арсаа, тиигэбэшье, коммунистическэ депутадуудай голоһоо арсадаггүйбди гэжэ мэдүүлһэн байна. Тэдэ ударидагшад һунгагшадай дура хүсэлые хараада абаха баатай болоод, барууна партинуудтай бүлэглэн хамтархагүйбди гэжэ соносхоо.

«Республиканска фронтын» хүтэлбэрилэгшэд правительство эмхидхэн байгуулхые даажа абахаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлбэ гэһэн мэдээсэлдэ французска хэблэл һэжэглэлтэйгээр хандаһан байха юм. Энэ бүлэглэл парламентын олонхи болоогүй туладаа, бусад партинуудай дэмжэлгэ абаа һаа, засаг барижа шадаха байһаниинь элитэ. Тус бүлэглэл хэрбээ коммунистнуудтай хэлсээ хэхые арсаа һаа, барууна партинуудтай үгсэхэ нэгэл харгытай юм.

Барууна партинууд демократическа хүсэнүүдые нэгэдхүүлхые арсаал аһи болохоор оролдоно. Жэшээлбэл, католическа партии (МРП) социалистнуудай байгуулһан правительствые дэмжэхэбди гэжэ найдуулна. Арадай фронтһоо үхэтэрөө айдаг ондоошье хархис партинуудай зүгһөө элдэб хүйлэгануйд хэгдэнэ.

Гэхэ зуура, арадай фронтын правительство эмхидхэн байгуулха гэһэн эрилтэнүүд улам хүсэтэйгөөр табигдажа байнхай. Хэдэ хэдэн департаментнуудай социалистнууд арад түмэнэй эдэ эрилтэнүүдые дэмжэнэ. Социалистическэ партиин жиронда департаментнуудай федерациин конференцидэ хабаадаһан делегадуудай тон олонхинь социалистнуудай МРП-тэй ба барууна бусад партинуудтай ямаршье холбо хэлгые буруушааһад, Алжирта дайн байлдаа зогсоохоор, эб найрамдалай түлөө, салин хүлһэ ехэ болгуулхын түлөө, налог түлэдэг гуримые хубилгуулхын түлөө, нуралсалай хэрэгые дахинаа светскэ гуримаар эмхидхэдэг болохын түлөө тэмсэхээр хараалдаг программа-минимумые дэмжэхэ тухайгаа мэдүүлээ.

Коммунистическэ болон социалистическэ партинуудай Воклюз департаментдахи нютагай федерацинуудай хүтэлбэрилэгшэд уулзаһан байна. Арадай фронтын правительство байгуулха тухай асуудалаар адли хараа бодолтой байһаниинь хэлсээ хэхэ үедэ элирээ. Социалистическэ партиин жиирэй гэшүүдһэээ гадна, мүн коммунистнуудай олохон мэрнүүд —социалистнууд тиимэ правительство тогтоохые хүсэнэ. Иимэ эрилтэнүүдые хэһэн ажалшадай олон тоото бэшэгүүд президентын нэрэ дээрэ орожо үргэлжэлһөөр.

Национальна шэнэ суглаан январиин 19-дэ нээгдэхэ юм. Энэнэй урда тээхи парламентын этигэл найдабарида хүртөөгүй Э. Форой правительство тушаалһаа гаража, өөрынгөө һууриие шэнэ правительствода үгэхэнь. Энэ шэнэ правительствые хуушан правительстводал адли болгохогүй, Франциин болото интересүүдтэ таарахагүй политика ябуулдаг правительство болгохогүй гэжэ Франциин арад түмэн ехэтэ хүсэнэ.

Арадай фронтын правительство байгуулагдажа, засаг захиргаае гартаа абаад байгаал һаань, ороной аюулгүй, амгалан тайбан байдал ба хүсэтэ хүгжэлтэ хангагдаха гэһэн мэдэрэл француз арадай дунда улам ехээр нэбтэрэн дэлгэржэ байна. Энэ уг зорилго бэелүүлхэ зорилгоор Франци дотор улам үргэдэн дэлгэржэ байгаа хүдэлөөн—дээрэ хэлэгдэһэнэй гэршэ баримта болоно.

Францииие Хойто-атлантическа блогой үнэн ба үгэ дууластай хани болгохо гэжэ хүсэдэг гадаадын бүлэг ноурнууд Франци дотор тохёолдоһон байдалда дурагүй байһаниинь элитэ. «Франциdахи бүгэдэнитын һунгалтын дүнгүүдые француска Хойто Африкада һаяшаг болоошо события нуудтай холбогдон, НАТО-гой европейскэ хамгаалгын байгуулламжые уг зузуураарнь доһолгоно, Европа тушаа барууна оронуудай баримталдаг стратегиие шэнээр сэгнэн хараха...» шухала гэжэ американска «Нью-Йорк Геральд Трибюн» газетэ мэдүүлһэн байха юм.

«Франциda «туһалхын» тула 10 миллиард долларай «нэмы гаргагдаһан» тушаа Вашингтоной ноёд шаналан гэмшэнэ, Франциие бааруун гүрэнүүдэй «ехэ тройкын» тооһоо гаргахабди гэжэ занана, Франциda тохёолдоһон байдалые хубилгаха гэжэ оролдон, бүдүүлиг хашалта хэжэ үргэлжэлһөөр. Энэ асуудалаар элдэб бүриин һэдэлгэнүүдэй гаргагдабашье, һүүлэй һүүлдэ француз арадай шиидхэхэнь лабтай.

Африкада болоһон шухала события

Суданай бэеэ даанхай республика болоһон тухайда 1956 оной январиин 1-дэ Хартум городто тусхайлан соносхогдоо.

Судан 50 гаран жэлэй турша соо Англиин колони байгаа. Колонизаторнууд энэ орониие хайра гамгүйгөөр дээрмэдэжэ, хүн зониинь мүлжэһэн, национальна экономикын ба национальна культурын хүгжэлтые хойшо татаһан байна. Тэндэхи дээдэ ба хуули гаргадаг засагынь англиска губернаторай мэдэлдэ байһан юм. 9 миллион һуурин зонтой (газар дайдынгаа талаар Англиһаа 10 дахин ехэ) Судание тэрэ губернатор мэдэлээн зонхилдог байба.

Англи хадаа египетскэ тугаар халха хэжэ, Судание дээрмэдэжэ дарлахаар оролдодог байгаа. 1899 ондо кондоминиум тухай, ондоогоор хэлэбэл—Судание хамтадаа зонхилхо тухай англо-египетскэ хэлсээн баталагдаһан юм. Тэдэ, Египет өөрөө Англиин мэдэл доро байһан ушарһаань, «хамтараа» зонхилхо гээшэнь хоолһон саарһан болоод һалашоо. Суданай арад зон өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө үни удаан саг соо, хэсүү бэрхэтэй тэмсэл хэһэн байна. Тэрэ тэмсэлынь дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр, империализмын колониальна системын задаржа эхилхэ үеэр, иланхаяа үргэн ехэ далайсатай болоо.

1951 ондо Египедэй правительство арад зоной эрилтые хараадаа абажа, 1936 оной англо-египетскэ уршагта договорые болюулаа һэн. Тус договорой үндэһөөр, Англи өөрынгөө сэрэгүүдые Египедтэ байлгадаг байгаа. Тэрэшэлэн Судание хамтадаа захиргаалан зонхилхо конвенци болюулагдаа һэн. Энэ ушар Суданда национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй шэнэ дэбжэлтэ үүсхээ. Суданай зон бүри үргэн олоороо жагсан бодожо, англиска сэрэгүүдые гаргаха тухай, бэеэ даанхай байдалтай болохо тухай эрилтэнүүдые бүри эрид шангаар табиһан байна. Англи 1953 ондо Египедтэй хэлсээ баталха баатай болоо һэн. Тэрэнэйнь үндэһөөр, ороной засаг түрэ тухай асуудалые гурбан жэлэй һүүлээр өөрөө шиидхэхэ эрхэ Суданай парламентда олгогдоһон байгаа.

Тиигэжэ бэеэ дааһан Судан бии болоо. Советскэ правительство Африкада шэнэ республикын бии болоһые ехэтэ һайшаагаад, ороной гоё гүрэн түрын сүлөө бэхижүүлхэ, тэрэнэй национальна экономика ба культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалта туйлаханиинь суданска арадта хүсэһэн байна. Суданай премьер-министр Исмаил Аль-Азахарида Н. А. Булганинай эльгээһэн телеграмма соо ингэжэ хэлэгдэнэ:

«Суданай бэеэ даанхай болоһые соносхоһон, мүн СССР Судан хоёрой хоорондо дипломатическа харилсаа тогтооһон ушар уласхоорондын харилсаа холбоо хүгжөөхэ хэрэгтэ, гэдэнинтын эб найрамдал ба арадуудай хоорондын хани барисаа бэхижүүлхэдэ туһалха байна».

Судан өөрынгөө сүлөө сахиха, ямаршье пактда нэгэдхэгүй байхаа соносхоо. Суданай гадаадын политикань «пактнуудта хабаадалгаар бэеэ хүлеэгүй Египедэй ба арабска бусад оронуудай политикада таараха байха» гэжэ Суданай правительствын толгойлогшын мэдүүлгые Африкын, Дүтын Востогой арадууд бусад оронуудай арадуудтал адляар һайшаан угтаа.

Суданска арадай хуби заяагаа өөрын гарта абахадань, империалистнууд тон ехээр һанаата болонхой байна. Суданай жэшээнь колонизаторнуудай зонхилолгоһоо сүлөөрхые хүсэдэг арадуудай Африкын бусад оронуудые эрид шанга тэмсэлдэ элсүүлэн зоригжуулха байха. Энээниие хараадаа абажа, империалистическэ гүрэнүүд национальна-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дарахын, колониальна оронуудтахи өөрынгөө эзэрхэлые улам бэхижүүлхын тулада оролдолго гаргажа байна.

Багдадска пакт мэтын сэрэгэй пактнуудые эмхидхэлгэ колониальна дарлалгын шэнэ формонуудай нэгэн болоно. Барууна гүрэнүүд тиимэ пактнуудта зарим оронуудые татан оруулха, тэдэниие дайнайнгаа хүнһэн болгохо, зонхилолго дороо оруулха гэжэ оролдодог байха юм. Багдадска пактда хабаадаһан оронуудта — Турци, Пакистан, Иран ба Иракта тиимэл аюулта хойшолол бэлдэгдэнхэй.

Империалистическэ гүрэнүүд багдадска сэрэгэй пактые улам үргэдхэхэ гэжэ оролдоно. Энэ пактда нэгэдэхыень Иорданиие баадхан, Холбоото Штадуудай ба Англиин зүгһөө Иорданида ямар ехэ хашалта хэгдэжэ байһаниинь элитэ. Тэдэ, дайсадай хоротоо һанаашалгые Иорданиин арад эрид буруушаагаад, сэрэгэй блогуудта хабаадахаяа арсадаг арабска оронуудтай һанал нэгэтэй байһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Иорданидахи событинууд арабска оронууд дотор һайшаагдаа. «Арабска оронуудта империализмын зүгһөө дура хүсэлөө баадхадаг саг үни үнгэрөө гэжэ Иорданиин арад зон тодоруулан харуулаа. Мүнөө арадууд өөрынгөө хуби заяае өөһэдөө шиидхэхэ ба ашаг туһадань таарахаар политика бэелүүлхэ гэжэ хүсэдэг болонхой» гэжэ Египедэй «Аль-Гумхурия» газетэ бэшэнэ.

Суданай бэеэ даанхай байдалтай болоһон ушар, багдадска пактда Иорданиие оруулха һэдэлгын бүтэлгүй ушар, Азиин ба Африкын оронуудтахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй шэнэ амжалтанууд дүүхай гэршэлнэ.

А. БОЧАРОВ.

ДРВ-гэй 1956 оной гүрэнэй түсэб

ПЕКИН, январиин 14. (ТАСС). ДРВ-гэй гүрэнэй түсэблэлгын бюрогой түрүүлэгшын орлогшо Нгуен Ван Тран гэгшэтэй өөрынь корреспондентын хөөрэлдэһэн хөөрэлдөөе Синьхуа агентство Ханойһоо дамжуулаа. Нгуен Ван Тран нигэжэ мэдүүлээ. Национальна экономикые 1939 оной хэмжээндэ хүртэр һэргээн бодхоохоор ДРВ-гэй 1956 оной гүрэнэй түсэб хараална.

1956 ондо гүрэнэй зүгһөө һомологдохо мүнгэн зөөрийн 38 процентынь промышленностидэ; 20 процентынь—хүдөө ажахыда, ой модоной болон уһанай ажахыда; 23 процентнь — транспортда, почтово болон телеграфно-телефонно холбоо эмхидхэлгэдэ; 19 процентнь — гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын болон городуудые барилгын хэрэгтэ зориулагдаха байна.

Элдүүрилэгдэдэг бүхы газарайнь хахад уһалууриин системэнүүдээр хангагдаха юм.

Промышленностиин бүхы продукциин хэмжээн үнэ сэнгээнь талаар хаража үзэбэл үнгэрөөн жэлэйхидэ орхоодо 517 процентээр, нүүрһэ малтан абалга—128 процентээр, сагаан туулга — 229 процентээр, электро-энерги үйлэдбэрилгэ—152 процентээр ехэ болохо юм. Промышленна продукциин 98 процентые гүрэнэй промышленностиин предприятинууд үйлэдбэрилэн гаргаха байна. Түмэр замынь гүрэнэй зүгһөө эзэлхитэй жэшэбэл 75 процентээр ута болохо юм.

Таряашадай ажахынуудай 60 процентнь харилсан туһалалсалгын бригаданууда оруулагдахаар түсэбэй ёһоор хараалагдана. Гар урлалшад болон жэжэ зээдүүдые кооперативнууда нэгэдүүлхэ хэрэгтэ правительство туһалха юм. Энэ талаар түрүүшын алхам болгон гүрэнэйгөө хамтадхамал промышленна ба коммерческэ хэдэн предприятинууд мүнөө жэлдэ байгуулагдаха.

Научно-техническэ хар... ажаллалгын талаар сов... чехословацка Комисс... наймадахи сесси ту...

КОММЮНИКЕ

Научно-техническэ ха... ажаллалгын талаар советск... ловацка Комиссиин наймадахи... Прагада һаяхан болоод хүд... дүүргэбэ.

Арадай ажахын элдэб һ... нуудта амжагдаһан научно-... ческэ туйлалтануудые м... абалсаха тухай ээлжээтэ ас... нууд, тэрэшэлэн хоёр ороной н... дахи научно-техническэ хар... ажаллалга саашадань үрг... асуудалнууд сесси дээрэ з... хэлсэгдээ.

Хэлсээгээр бэелээ даажа ... уялгынгаа ёһоор Советскэ Со... дада нүүрһэнэй шахтануудай ... ехэтэй хүдэлмэриие механиза... проектно-техническэ докумен... горно, металлургическа, энер... скэ болон харгы замай-барил... рим түхэлэй түхеэрэлгэнүүд... тээхэ чертежүүд болон докум... ные; гал даасатай зүйлн... үрэмүүдые, борно кислота ... эмүүдые үйлэдбэрилхэ технол... тэ процессүүдэй заабари... 1956 ондо Чехословацка Рес... када дамжуулан үгэхэ боло...

Советскэ Союз хадаа метал... ческа ба химическэ промышл... тиин, соргонуудые бүтээлгын... тротехническэ промышленн... подшипнигуудые үйлэдбэр... үнэтэ малталнуудай уурх... дые бэдэрэн ололгын талаар ... даһан научно-техническэ тү... нуудтай болон үйлэдбэрин д... шэлтэй танилсаха арга болом... хословацка мэргэжэлтэдтэ ... мүн нютаг дээрэнь техническ... ламжа үзүүлхын тулада мэргэ... дые Чехословацка Республ... эльгээхэ байна.

Чехословацка Республика ... промышленностиин машина ... лын, электротехническэ, саа... текстильнэ, хүнгэн ба бусад... һалбаринуудта хэрэгтэй боло... тус түхэлэй түхеэрэлгэнүүды... хэ техническэ документаци С... Союзда үгэхэ юм. Тусхайлба... түхэлэй үргэлгын крануудые... зельнэ двигательнүүдые бо... нэхэлгын станогуудые бүтээх... ментацинуудые дамжуулха... байна. Арадай ажахын элдэб... ринуудта амжагдаһан туйла... тай, тэрэ тоодо нарин нягта... дые шудхалгын технологито... совэ түхеэрэлгэнүүдые болон... торнүүдые үйлэдбэрилгэтэй ... мэргэжэлтэд Чехословакида... танилсаха юм.

Советскэ Союзай ба Чехос... Республикын научно-шэнж... эмхи зургаанууддай хоорон... холбоо тогтоохо зорилгоор, ... талаар хэгдэжэ байһан шэнж... нуудтай танилсахын, научно... лэлгын талаар түгэсхэгдөө... хүдэлмэринүүдэй үрэ дүн т... дэ абалсахын, тэрэшэлэн ... болон техникын шухала асу... даар хамтараа зүблөө ба ... ши үнгэргэхын тулада бэе... научна хүдэлмэрилэгшэдые ... сэхэ тухай шиидхэбэри гар... байна.

Советскэ талаһаа тус Ко... ородог гэшүүд Чехословаки... үдөө ороной хэдэн гол ... предприятинуудтай болон ... шэнжэлгын эмхи зург... танилсаа.

Французска социалистическа па... онсо съезд

ПАРИЖ, январиин 14. ... Париж шадарай Пюто гэжэ... газарта французска социали... партиин онсо съезд мүнөөдэ... Парламентэ һунгалтын дү... ба французска шэнэ правит... байгуулагдахаа байһантай ... шэлтэй партиин политическэ юрэ... шал тухай асуудалые съезд ... шэн хэлсэжэ байна. Шэнэ пр... тво байгуулха тухай социалист... партиин байрай шиидхэбэри ... съезд тодорхойлхо юм.

Англида бүтээгдэ... траулер Советскэ С... дамжуулан үгтэ...

ЛОНДОН, январиин 14. ... Английска «Брук Марин ... гэжэ фирмын верфьнүүдтэ ... Союзай захилаар 20 траул... дэжэ байна. Тэдэнэй ... траулер дээрэ СССР-эй гү... үргэлгын баярай ёһолол ... городто үсэглэлэр болоо.

Редактор Д. Л. ЛОБСА...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — ... культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для международных переговоров — 16.

Н—00663 Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак...